

KLP

**4. kvartalsregnskap
KLP Konsern, Bærekraft
og KLP**

Innholdsfortegnelse

KLP Konsern.....	4
Rapport fjerde kvartal 2021.....	4
Resultatregnskap.....	13
Balanse	14
Egenkapitaloppstilling	16
Kontantstrømoppstilling.....	17
Noter til regnskapet	17
Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer.....	17
Note 2 Segmentinformasjon.....	19
Note 3 Premieinntekter for egen regning.....	22
Note 4 Andre inntekter.....	22
Note 5 Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån.....	22
Note 6 Driftskostnader.....	23
Note 7 Andre kostnader	23
Note 8 Investeringseiendommer	23
Note 9 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser	23
Note 10 Innlån	31
Note 11 Virkelig verdi hierarki	33
Note 12 Likviditetsrisiko	36
Note 13 Renterisiko	39
Note 14 Kredittrisiko.....	42
Note 15 Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring.....	47
Note 16 Annen kortsiktig gjeld	47
Note 17 Kapitalkrav.....	47
Note 18 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør....	49
Note 19 Pensjonsforpliktelser.....	51
Note 20 Hendelser etter rapporteringsperioden.....	51
Nøkkeltall – akkumulert.....	53
Bærekraftsregnskap.....	57
Integrere samfunnsansvar i all vår virksomhet	57
MEDARBEIDERSTATISTIKK	57
KLIMA OG MILJØ	58
Øke investeringer som fremmer en bærekraftig utvikling og støtter opp om våre finansielle mål.....	61
ØKE KLIMAVENNLIGE INVESTERINGER	61
BANK OG FINANS I UTVIKLINGSLAND	64
SÅKORNINVESTERINGER	67
Påvirke selskaper og bransjer til mer bærekraftig drift.....	69
ENGASJERT OG ANSVARLIG EIER	69
Utvikle produkter og tjenester som bidrar til positiv samfunnsutvikling.....	71
UTLÅNSVIRKSOMHET	71
Kommunal Landspensjonskasse	74
Resultatregnskap.....	74

Balanse	76
Egenkapitaloppstilling	78
Kontantstrømoppstilling.....	79
Noter til regnskapet	79
Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer.....	79
Note 2 Verdiendring eiendomsinvesteringer	81
Note 3 Premieinntekter for egen regning.....	81
Note 4 Erstatninger	81
Note 5 Forsikringsrelaterte driftskostnader.....	81
Note 6 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser	81
Note 7 Virkelig verdi hierarki.....	90
Note 8 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør.....	96
Note 9 Forpliktelser	98
Note 10 Kapitalkrav	98
Note 11 Leieavtaler	101
Note 12 Pensjonsforpliktelser.....	102
Note 13 Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	103
Note 14 Premiereserve.....	103
Note 15 Hendelser etter rapporteringsperioden	103

KLP Konsern

4. kvartal 2021

Rapport fjerde kvartal 2021

Sterkt resultat for kunder og eiere gjennom hele 2021

- Verdijustert avkastning ble i fjerde kvartal 2,6 prosent, 8,4 prosent for året, mens bokført avkastning ble 1,4 prosent i kvartalet og er etter fjerde kvartal på 5,0 prosent.
- Datterforetakene leverer gode resultatbidrag.

KLP – et kundeeiet konsern

KLP-konsernet består av følgende foretak: Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og datterforetakene KLP Banken, KLP Skadeforsikring, KLP Kapitalforvaltning, KLP Forsikringservice og KLP Eiendom.

Konsernet hadde ved utgangen av fjerde kvartal en forvaltningskapital på 901,3 milliarder kroner, en økning på 28,8 milliarder kroner i fjerde kvartal og 94,1 milliarder kroner for året.

Konsernets totalresultat er på 1,5 milliarder kroner (1,0)¹ etter fjerde kvartal.

Kommunal Landspensjonskasse

Pensjonsordninger innenfor offentlig sektor tilbys og administreres av konsernets morselskap Kommunal Landspensjonskasse. Av KLPs forvaltningskapital på 706,7 milliarder kroner, er 652,4 milliarder knyttet til forsikringsforpliktelser innenfor offentlig tjenestepensjon.

Resultat fjerde kvartal 2021

Avkastningsresultat

KLP oppnådde et avkastningsresultat, avkastning ut over det foretaket har garantert til sine kunder, på 14,9 milliarder kroner (12,4) etter fjerde kvartal. Verdijustert avkastning på kollektivporteføljen ble 2,6 prosent i fjerde kvartal og 8,4 prosent for året, mens bokført avkastning ble 1,4 prosent i kvartalet og 5,0 prosent for året.

Risikoresultat

Risikohendelsene i bestanden gjennom året er innenfor forventninger, men variere fra kvartal til kvartal. Resultatet ble negativt med 36 millioner kroner i fjerde kvartal, og positivt med 589 millioner for året.

---

1. Tall i parentes angir verdi for tilsvarende periode i 2020.

Administrasjonsresultat

Foretakets administrasjonsresultat viser et overskudd på 35 millioner kroner gjennom året, men negativt med 124 millioner i kvartalet. Forsikringsrelaterte driftskostnader utgjør 1,4 milliarder kroner (1,2) for året.

Samlet resultat

Samlet resultat til foretaket er på 1,5 milliarder kroner (1,0) i 2021. Kunderesultatet er 15,5 milliarder kroner (12,4) for året.

Millioner kroner	Kunder	Foretak	Sum
Avkastningsresultat	14 863	277	15 140
Risikoresultat	589		589
Rentegarantipremie		251	251
Administrasjonsresultat		35	35
Andre inntekter fra teknisk regnskap		6	6
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og andre inntekter/kostnader i ikke-teknisk regnskap		1 030	1 030
Skatt		-202	-202
Andre resultatelementer		56	56
Resultat etter 4. kvartal 2021	15 453	1 452	16 904
Resultat etter 4. kvartal 2020	12 350	1 021	13 371

Finansiell soliditet og kapitalforhold

Forvaltningskapitalen i KLP økte med 12,2 milliarder kroner i fjerde kvartal og utgjør 706,7 milliarder kroner per 31.12. Premiereserven økte i samme periode med 5,0 milliarder kroner til 485,9 milliarder kroner.

Kursreguleringsfondet har økt med 8,8 milliarder kroner i kvartalet og utgjør 77,4 milliarder kroner etter fjerde kvartal.

Uten bruk av overgangsregler er foretakets solvenskapitaldekning (SCR) på 290 prosent. Ved å hensynta overgangsordningen for tekniske avsetninger, ble kapitaldekningen 317 prosent. KLP har et mål om at kapitaldekningen skal ligge over 150 prosent uten bruk av overgangsregler. Soliditeten ligger godt over dette målet og bekrefter foretakets sterke soliditet.

Nøkkeltall

Prosent	Per 31.12.2021	Per 31.12.2020
Bokført avkastning	5,0	4,8
Verdijustert avkastning	8,4	4,2
Verdijustert inkl. merverdier i hold-til-forfall og utlån	6,7	5,5
<i>Avkastningstallene gjelder kollektivporteføljen</i>		
Kapitaldekning Solvens II	290	282
Kapitaldekning Solvens II med overgangsregler	317	358

Premieinntekter

Premieinntektene eksklusive mottatt premiereserve ved tilflytting, utgjør 50,2 milliarder kroner (34,3) ved utgangen av kvartalet.

Erstatninger

Utbetalte pensjoner og andre erstatninger, eksklusive avgitt premiereserve ved fraflytting utgjorde 22,1 milliarder kroner (20,7) for året.

Forvaltning av kollektivporteføljen

Eiendelene i kollektivporteføljen utgjorde 659,3 milliarder kroner (604,8) og var investert som vist nedenfor:

Eiendeler	Per 31.12.2021		Per 31.12.2020	
	Andel	Avkastning	Andel	Avkastning
Alle tall i prosent				
Aksjer	30,9 %	22,8 %	24,2 %	6,3 %
Omløpsobligasjoner	13,8 %	-0,7 %	16,9 %	6,5 %
Anleggs-/HTF-obligasjoner	27,7 %	3,5 %	28,9 %	3,5 %
Utlån	11,9 %	1,7 %	12,9 %	2,1 %
Eiendom	13,8 %	10,2 %	13,3 %	6,8 %
Andre finansielle eiendeler	1,9 %	0,7 %	3,9 %	1,5 %

Aksjer

Samlet eksponering i aksjer og alternative investeringer, inkludert aksjederivater, var 30,9 prosent ved utgangen av fjerde kvartal. Samlet avkastning for aksjer og alternative investeringer ble 6,2 prosent i kvartalet. Avkastningen for KLPs globale aksjer var 7,0 prosent, mens KLPs norske aksjeportefølje hadde en avkastning på 3,0 prosent i kvartalet.

Omløpsobligasjoner og pengemarked

Omløpsobligasjoner utgjorde 13,8 prosent, mens pengemarkedsinstrumenter utgjorde 1,9 prosent av eiendelene i kollektivporteføljen ved utgangen av fjerde kvartal. Både norske, europeiske og amerikanske renter steg noe gjennom kvartalet. KLPs globale statsobligasjonsindeks fikk en valutasikret avkastning på 0,6 prosent i kvartalet, mens avkastningen på den norske statsobligasjonsindeksen var minus 0,5 prosent.

Kvartalsavkastningen for KLPs globale kredittobligasjonsindeks ble 0,1 prosent. Samlet oppnådde omløpsobligasjoner en avkastning på 0,2 prosent i fjerde kvartal. Pengemarkedsavkastningen var 0,1 prosent i kvartalet.

Anleggsobligasjoner

Investering i anleggs- og hold-til-forfall-obligasjoner utgjorde 27,7 prosent av kollektivporteføljen per 31.12. Ikke-regnskapsførte merverdier i kollektivporteføljen utgjorde 5,9 milliarder kroner per 31.12. Porteføljen er godt diversifisert, og består av papirer utstedt av låntakere med høy kredittverdighet. Avkastning målt til amortisert kost var 0,8 prosent i fjerde kvartal.

Eiendom

Eiendomsinvesteringer, inkludert norske og internasjonale eiendomsfond, utgjorde 13,8 prosent av kollektivporteføljen. Eiendomsverdiene i kollektivporteføljen er skrevet opp med 2,8 milliarder kroner i kvartalet, og 5,5 milliarder kroner for året. Kollektivporteføljens eiendomsinvesteringer oppnådde en avkastning på 10,2 prosent i 2021.

Utlån

Utlån i kollektivporteføljen utgjør 77,9 milliarder kroner. Dette er fordelt med 65,7 milliarder kroner i utlån til offentlig sektor, 2,1 milliarder til lån med statsgaranti, 3,0 milliarder i pantesikrede boliglån og resterende 7,1 milliarder til andre lån med pant. Utlånsporteføljen er kjennetegnet av høy kvalitet, uten tap på kommunelån og meget beskjedne avsetninger til tap på boliglån. Ikke-regnskapsførte merverdier i utlånsporteføljen (fastrentelån) utgjorde 156 millioner kroner per 31.12. Avkastningen ble 1,7 prosent for året.

Avkastning på selskapsporteføljen

Selskapsporteføljen omfatter plassering av egenkapital og ansvarlige lån/fondsobligasjoner.

Selskapsporteføljen forvaltes med en langsiktig investeringshorisont med moderat risiko, og med en målsetting om stabil avkastning. Investeringene i selskapsporteføljen oppnådde en avkastning på 0,9 prosent i fjerde kvartal og 3,4 prosent for 2021.

Andre forhold

Konkurransen har skjerpet seg etter at ny tilbyder kom inn i markedet for forsikret offentlig tjenstepensjon i 2020. To kommuner og flere lukkede avtaler flyttet ut fra KLP ved begynnelsen av 2022. Samlet volum på fraflyttingen var på 4,5 milliarder kroner. Det var ingen tilflytting til KLP ved årsskiftet 2021/2022.

Det er foreløpig for tidlig å si hvorledes Covid-19 og pandemisituasjonen vil påvirke uttak av uførepensjon i KLPs medlemsmasse over tid. Erfaringsdata til og med 2019/2020 tilsier at foretaket har tilstrekkelige marginer i beregningsgrunnlaget for uførhet. Som følge av usikkerheten rundt uførheten fremover, beholdes inntil videre det meste av disse marginene.

Datterforetakenes forretningsområder

Skadeforsikring

Resultatet for 2021 viser et driftsresultat før skatt på 397,7 millioner kroner (220,0). Den positive utviklingen fortsatte i fjerde kvartal og resultatet for kvartalet var på 53,8 millioner kroner (122,8). Forsikringsresultater var litt svakere enn de tre foregående kvartalene, mens finansavkastningen var tilfredsstillende. Driftskostnadene er lavere enn forventet og foretaket har fortsatt oppløsninger av tidligere års reserver.

Bestandspremien var ved utgangen av fjerde kvartal 2 020 millioner kroner, en økning på 220 millioner kroner sammenlignet med status per 31.12.2020. Det generelle premienivået er fortsatt økende. Forfalt premie har økt med 12,3 prosent sammenlignet med 2020. Veksten er god innen alle segmenter av foretaket.

Forsikringsresultatet (premie minus skadekostnad) var 426 millioner kroner (276). Det er i fjerde kvartal ikke innrapportert noen store skader. Avviklingen av tidligere skadeårganger er fortsatt positiv, og det er i 2021 inntektsført 109 millioner kroner, tilsvarende 5,5 prosent av reservene ved inngangen av 2021.

Nøkkeltall for foretaket

	Per 31.12 2021	Per 31.12 2020
Skadeprosent	76,4	83,0
Kostnadsprosent	15,8	17,6
Totalkostnadsprosent	92,1	100,7

Netto finansinntekt var i 2021 254,8 millioner kroner (228,2), tilsvarende avkastning på 5,0 prosent (5,0). Avkastning for fjerde kvartal isolert var 80,9 millioner kroner (124,8), tilsvarende 1,6 prosent (2,7). Aksjeporteføljen har i 2021 hatt avkastning på 24,6 prosent. Foretakets

investeringer i rentebærende fond hadde avkastning på 0 prosent, mens anleggsobligasjoner hadde avkastning på 3,2 prosent. Avkastningen på eiendomsinvesteringene var 10,5 prosent, etter en oppskrivning på 43,1 millioner kroner.

Fjerde kvartal isolert ga aksjeavkastning på 7,6 prosent, renteavkastning på 0 prosent, 0,8 prosent avkastning på anleggsobligasjoner og 3,6 prosent på eiendomsinvesteringene.

Etter konsernbidrag til morselskapet er foretakets økonomiske stilling er fortsatt god, med solvensmargindekning (SCR) på 224 prosent per utgangen av 2021, sammenlignet med 237 prosent per årsslutt 2020.

Kapital- og fondsforvaltning

KLP Kapitalforvaltning utfører verdipapirforvaltningen i KLP-konsernet. Totalt ble det forvaltet 669 milliarder kroner ved utgangen av 2021, hvorav 137 milliarder kroner kommer fra eksterne kunder. Hoveddelen av midlene er forvaltet på vegne av KLP og datterforetakene. Netto tegning i KLP-fondene var 12,4 milliarder kroner i 2021. Konserneksterne kunder hadde i 2021 en netto tegning på 13,3 milliarder kroner.

KLP Kapitalforvaltning oppnådde et resultat før skatt på 56,2 millioner kroner for 2021.

Bank

KLP Banken-konsernet finansierer boliglån og annen kreditt til personkunder (personmarkedet) samt lån til kommuner, fylkeskommuner og foretakr som utfører offentlige oppgaver (offentlig marked). Bankens utlånsvirksomhet finansieres med innskudd fra personer og bedrifter, innlån i verdipapirmarkedet og egenkapital. Banken forvalter også utlån finansiert av pensjonsmidler i KLP.

KLP Banken-konsern hadde per 31.12.2021 utlån til kunder på 39,9 milliarder kroner (38,2). Fordelingen mellom personmarkedet og offentlige lån var henholdsvis 22,0 (20,5) og 17,8 (17,6) milliarder kroner.

KLP Banken forvalter for KLP 3,0 milliarder kroner i boliglån (3,2) og 74,9 milliarder kroner i lån til offentlige låntakere og annen virksomhet (73,9).

Bankens boliglånsprodukter er innrettet mot målgruppen medlemmer av pensjonsordningene i KLP. I 2021 har personmarkedet i KLP Banken hatt en noe svakere vekst i boliglån sammenlignet med de svært sterke tallene fra året før, med 1,5 milliarder kroner (2,2). Veksten i fjerde kvartal utgjør omtrent halvparten av samlet vekst i 2021. Utbetaling av nye lån er på omtrent samme nivå som året før, men innfrielser har økt.

Utlånsvolumet i offentlig marked på KLP Bankens balanse har gjennom året økt med 0,3 milliarder kroner (1,0). Lån til offentlige låntakere som forvaltes for KLP har i samme periode økt med 3,4 milliarder kroner (7,1). Forvaltede lån til utenlandske debitorer, i hovedsakelig i fremmed valuta, er i 2021 redusert med 3,5 milliarder kroner til 6,4 milliarder kroner.

Bankens utlånsmarginer har vært preget av lavt rentenivå og sterkere konkurranse innenfor begge utlånsområdene. Etter at sentralbanken økte styringsrenten i september, valgte KLP Banken å holde utlånsrentene på boliglån uendret ut året. Dette ga sterkere vekst og lavere marginer i fjerde kvartal. Bankens driftsinntekter i form av netto renteinntekter ved utløpet av fjerde kvartal ble 308,6 millioner kroner (317,3).

KLP Bankens likviditet er plassert i andre banker og i rentebærende verdipapirer. Porteføljen av rentebærende verdipapirer utgjør 6,0 milliarder kroner (3,1).

Bankens netto gevinst/tap på finansielle instrumenter omfatter i hovedsak effekter av tilbakekjøpte innlånsutstedelser og verdiendringer på verdipapirbeholdningen. I sum ga finansielle instrumenter en samlet kostnad på -32,9 millioner kroner ved utløpet av kvartalet (-26,1).

KLP Banken-konsernets fremmedfinansiering består i hovedsak av innskudd og obligasjoner. Innskuddsveksten i 2021 ble 1,1 milliarder kroner (0,5). På rapporteringstidspunktet utgjorde innskudd fra personer og bedrifter 12,9 milliarder kroner (11,8) og gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer 31,9 milliarder kroner (25,8). Verdipapirgjelden er i hovedsak obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt av KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS.

Driftskostnader og avskrivninger utgjorde 236,2 millioner kroner per fjerde kvartal (227,8).

I 2021 utgjør tap og tapsavsetninger 2,3 millioner kroner i personmarkedet (4,3). Dette omfatter i hovedsak tap på kredittkort. Pandemien har ikke ført til økte tap på boliglån. Det er heller ikke i 2021 konstaterte tap knyttet til offentlige utlån.

KLP Banken-konsernet oppnådde per fjerde kvartal et driftsresultat før skatt på 116,1 millioner kroner (136,8). Områdefordelt resultat gir 87,6 millioner kroner i personmarkedet (101,5) og 28,5 millioner kroner i offentlig marked (35,2).

Samfunnsansvar

I fjerde kvartal strammet KLP til våpenkriteriet i Retningslinje som ansvarlig investor. I januar 2021 trådte FNs traktat om forbud mot kjernevåpen i kraft. Statens Pensjonsfond Utland (SPU) reviderte sine retningslinjer deretter. For å støtte opp om traktatens hensikt, ønsket KLP å ha en strengere praksis overfor foretak som medvirker til opprettholdelsen av kjernevåpen. Tradisjonelt har KLP utelukket foretak som produserer eller utvikler komponenter til kontroversielle våpen,

og foretaket har nå lagt seg på en noe strengere linje for hvilke komponenter eller støttetjenester som inkluderes. Som følge av dette utelukket KLP 14 nye våpenselskaper som kan knyttes til produksjon av kontroversielle våpen som kjernevåpen og klaseammunisjon.

FNs klimatoppmøte (COP26) ble arrangert i Glasgow i november. Hovedmålet for toppmøtet var å holde 1,5-gradersmålet innenfor rekkevidde, og sikre en mer ambisiøs klimapolitikk. KLP deltok med innlegg i flere webinarer under klimatoppmøtet. Blant annet snakket KLPs konsernsjef Sverre Thornes, i et webinar i regi av det Internasjonale handelskammeret, hvor temaet var hvordan lønnsomheten for klimavennlige investeringer kan økes.

Under klimatoppmøtet var det spesielt to viktige temaer som ble forhandlet om; regelverket for kvotehandling mellom land, og mål for klimafinansiering til fattige land. Siden 2012 har KLP investert i fornybar energi og finanssektorer i fattige land. Gjennom dette arbeidet har KLP bidratt til en mer bærekraftig utvikling i disse landene og bedre tilgang til fundamentale tjenester innen bank og finans.

I november investerte KLP i det innovative klimafondet Climate Investor 2, et «blended finance»-fond som bygger på samspill mellom offentlig- og privat kapital. Fondet skal investere i prosjekter særlig innenfor fornybar energi, men også bærekraftig vannforsyning, gode sanitærforhold, avfallshåndtering og sirkulærøkonomi i utviklingsland i Asia, Afrika og Latin-Amerika.

De høye strømprisene fikk mye fokus gjennom høsten og førjulstiden. Dette var også tema da KLP arrangerte Kommunekonferansen i Tromsø i oktober. I den siste sendingen av Kommunekonferansen på Maihaugen i Lillehammer, ble naturperspektivet trukket frem under tittelen «Kampen om krafta – finnes det en fredelig vei?». Flere eksperter sammen med ordførere diskuterte hvordan Norge kan komme fredelig gjennom den grønne omstillingen.

Gjennom året ble det rettet mer fokus mot naturkriser. KLP signert et opprop for beskyttelse av natur og biologisk mangfold (Finance for Biodiversity Pledge) hvor KLP vil jobbe sammen med andre investorer.

KLP ønsker å bidra lokalt til bærekraftsarbeidet i norske kommuner. Som en del av dette har KLP inngått et samarbeid med Gjenbruksgjengen, som har utviklet et undervisningskonsept med ulike fortellinger som skal lære barn om miljø og gjenbruk. Målet er å rulle ut undervisningsprogrammet til SFOer.

Fremtidsutsikter og hendelser etter kvartalet

En samlet finansnæring har arbeidet for å endre regelverket for garanterte pensjonsprodukter. Endringene er flere, men viktigst for offentlig tjenstepensjon var forslaget om å innføre et sammenslått bufferfond som erstatning for dagens tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond. Regelverksendringen gjelder fra 1. januar 2022. Bufferfondet vil være avtalefordelt, og følge med uavkortet ved eventuell flytting av pensjonsordningen.

Økonomien globalt har vært påvirket av pandemien, og har den siste tiden ført til prisstigning og høyere renter. KLP har høy beredskap og god soliditet for å kunne håndtere markedssvingninger.

Oslo, 18 februar 2022

Styret i Kommunal Landspensjonskasse gjensidige forsikringsselskap

EGIL JOHANSEN
Leder

JENNY FØLLING
Nestleder

EGIL MATSEN

CECILIE DAAE

ODD HALDGEIR LARSEN

ØYVIND BREVIK

VIBEKE HELDAL
Valgt av og blant de ansatte

ERLING BENDIKSEN
Valgt av og blant de ansatte

Styrets signaturer

Resultatregnskap

KLP Konsern

NOTE	MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
3	Premieinntekter for egen regning	9 478	8 447	52 001	39 049
	Netto avkastning fra finansielle eiendeler	3 639	3 409	14 813	14 793
	Netto renteinntekter bank	76	88	309	318
	Realiserte og urealiserte gevinster og tap på finansielle instrumenter	18 187	18 748	48 365	15 331
8	Netto inntekter fra investeringseiendommer	3 673	3 464	8 543	5 080
4	Andre inntekter	345	160	1 547	1 136
	Sum netto inntekter	35 398	34 316	125 577	75 707
	Erstatninger for egen regning	- 6 170	- 5 707	-31 855	-29 780
	Endring i forsikringsmessige avsetninger	- 5 043	- 5 674	-29 942	-19 000
5	Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån	28	309	103	-478
6	Driftskostnader	- 767	- 563	-2 278	-1 971
	Salg av virksomhet	0	- 4	0	-183
7	Andre kostnader	- 335	- 337	-1 292	-1 258
	Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	- 7 805	- 8 043	-19 802	-11 074
	Sum kostnader	-20 092	-20 019	-85 066	-63 744
	Driftsresultat	15 306	14 297	40 511	11 963
	Til(-) / fra(+) kursreguleringsfond i livsforsikring	- 8 623	- 7 741	-21 646	245
	Til(-) / fra(+) tilleggsavsetning og bufferavsetning i livsforsikring	- 6 031	- 8 239	-5 420	-7 749
	Midler tilført forsikringskundene i livsforsikring	- 505	1 657	-11 107	-2 803
	Resultat før skatt	146	-25	2 338	1 657
	Skattekostnad ¹	- 219	- 179	-1 076	- 860
	Resultat	-73	-204	1 262	797

NOTE	MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger				
19	- ytelser til ansatte	350	217	84	- 88
	Justering av forsikringsforpliktelsene	- 46	- 21	-16	12
	Skatt på poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	- 54	- 57	-12	19
	Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	250	139	56	-57
	Revaluering eiendommer til bruk i egen virksomhet	68	250	206	392
8	Valutaomregning utenlandske eiendommer	- 531	- 818	-1 314	1 778
	Justering av forsikringsforpliktelsene	531	818	1 314	- 1 778
	Skatt på poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet	- 17	- 62	-52	- 98
	Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt	51	187	155	294
	Sum utvidet resultat	301	326	211	238
	Totalresultat	228	122	1 473	1 034
	¹ Andelseieres andel av skattekostnad i konsoliderte verdipapirfond	- 75	- 62	-296	- 255

Balanse

KLP Konsern

NOTE	MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
	Utsatt skattefordel	52	61
	Andre immaterielle eiendeler	797	684
	Varige driftsmidler	2 714	2 557
	Investeringer i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	4 934	4 240
8,11	Investeringseiendom	89 535	81 485
9,14	Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall	25 985	28 986
9,14	Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer	164 484	154 180
9,11,14	Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi over resultat	79	589
9,14	Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til amortisert kost	118 024	115 071
9,11,14	Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over resultat	188 172	193 814
9,11	Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat	294 476	204 982
9,11,14	Finansielle derivater	3 253	11 561
9	Fordringer	5 377	6 179
14	Kontanter og bankinnskudd	3 388	2 772
	SUM EIENDELER	901 270	807 161
	Innskutt egenkapital	19 654	18 194
	Opptjent egenkapital	22 061	21 222
	SUM EGENKAPITAL	41 715	39 416

NOTE	MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
9,10	Fondsobligasjonslån	1 604	1 764
9,10	Ansvarlig lån	3 000	3 135
19	Pensjonsforpliktelser	870	934
15	Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring	652 240	595 068
	Premie-, erstatnings-, og sikkerhetsfondsavsetning i skadeforsikring	3 023	2 729
9,10	Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett	31 015	24 997
9,10	Gjeld til kredittinstitusjoner	4 199	14 216
9,10	Gjeld til og innskudd fra kunder	12 901	11 781
9,11	Finansielle derivater	4 740	789
	Utsatt skatt	1 387	1 425
16	Annen kortsiktig gjeld	7 136	6 859
	Andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond	137 440	104 050
	SUM GJELD	859 555	767 745
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	901 270	807 161
	Betingede forpliktelser	28 754	27 659

Egenkapitaloppstilling

KLP Konsern

2021 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2021	18 194	21 222	39 416
Resultat	634	628	1 262
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet		56	56
Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt		155	155
Sum utvidet resultat		211	211
Sum totalresultat	634	838	1 473
Netto innbetalt egenkapitaltilskudd	826		826
Sum transaksjoner med eierne	826		826
Egenkapital 31.12.2021	19 654	22 061	41 715

2020 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2020	16 540	20 799	37 339
Resultat	611	186	797
Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet		-57	-57
Poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet når særlige vilkår er oppfylt		294	294
Sum utvidet resultat		238	238
Sum totalresultat	611	423	1 034
Netto innbetalt egenkapitaltilskudd	1 043		1 043
Sum transaksjoner med eierne	1 043		1 043
Egenkapital 31.12.2020	18 194	21 222	39 416

Kontantstrømoppstilling

KLP Konsern

MILLIONER KRONER	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2021 -30.09.2021	01.01.2021 -30.06.2021	01.01.2021 -31.03.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	-24 289	-17 000	-21 644	-13 312	13 405
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter ¹	-278	-218	-146	-72	-331
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter ²	25 182	17 496	22 640	15 833	-13 495
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	616	278	850	2 449	-422
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	2 772	2 772	2 772	2 772	3 194
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	3 388	3 050	3 622	5 221	2 772

¹ Utbetaling ved kjøp av driftsmidler.

² Netto innbetaling av egenkapitaltilskudd, opptak og nedbetaling av gjeld, samt innbetaling fra andelseiere i konsoliderte fond.

Noter til regnskapet

KLP Konsern

Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer

Regnskapsprinsipper

Regnskapet i denne delårsrapporten viser konsernregnskapet og selskapsregnskapet til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) for perioden 01.01.2021 – 31.12.2021. Regnskapet er ikke revidert.

Den delen av delårsrapporten som gjelder konsernregnskapet er utarbeidet i henhold til IAS 34 Delårsrapportering.

De samme regnskapsprinsippene og beregningsmetoder er fulgt i delårsregnskapet som i årsregnskapet for 2020, med mindre annet er oppgitt.

Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves av et fullstendig årsregnskap, og denne delårsrapporten bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2020. Dette fås ved henvendelse til KLPs hovedkontor i Dronning Eufemias gate 10, eller på klp.no.

Regnskapsestimer

Ved utarbeidelse av delårsregnskapet har ledelsen utøvet skjønn og benyttet estimer og forutsetninger som påvirker regnskapstallene. Faktiske tall kan derfor avvike fra benyttede estimer.

Livsforsikringsvirksomheten følger løpende opp risiko knyttet til uførhet og om det er behov for å styrke uføreavsetningene. Ved fastsettelsen av forutsetninger for uførhet benyttes erfaringsdata til og med 2020 inkludert marginer som tar høyde for usikkerhet knyttet til Covid-19. Det er ikke foretatt uføreavsetninger knyttet til Covid-19 utover dette for forsikringsvirksomheten. En mulig virkning av Covid-19 er lavere sysselsetting, nedgangstider og stigende uførhet i samfunnet som følge av dette. Konsernet vurderer denne risikoen som lavere for offentlig sektor.

For skadevirksomheten er det økt usikkerhet i fremtidige erstatningskostnader, spesielt i yrkesskadebransjen, som følge av at Covid-19 er inntatt i listen over godkjente yrkessykdommer. Virksomheten har øket sine premier i yrkesskade for å ta høyde for dette. Så langt har virksomheten fått meldt mange Covid-19 relaterte yrkesskader, men erstatningskostnadene for disse er foreløpig beskjedne.

Norsk Regnskapsstiftelse publiserte i januar oppdaterte veiledende forutsetninger for pensjonsforpliktelser. I forhold til forutsetningene benyttet per 31.12.2020 er diskonteringsrenten for foretaksobligasjoner endret fra 1,7 % til 1,9 %. Samtidig er lønnsveksten endret fra 2,25 % til 2,50 %, folketrygdens grunnbeløp (G) endret fra 2,0 % til 2,5 % og pensjonsregulering er endret fra 1,24 % til 1,74 %. Samlet sett gir disse endringene en nedgang i balanseførte pensjonsforpliktelser for konsernet med 84 millioner kroner.

Note 2 Segmentinformasjon

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjon offentlig		Kollektiv pensjon privat		Skadeforsikring		Bank	
	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Premieinntekter for egen regning fra eksterne kunder ¹	50 161	37 102	solgt	313	1 865	1 658	0	0
Netto finansinntekter fra investeringer	50 228	25 351	solgt	-604	259	229	277	292
Øvrige inntekter	1 999	1 429	solgt	2	2	2	78	77
Sum inntekter	102 388	63 881	-	-288	2 125	1 889	355	370
Erstatninger for egen regning	-30 438	-28 360	solgt	-45	-1 417	-1 375	0	0
Endring i forsikringsmessige avsetninger	-29 935	-19 329	solgt	331	-7	-2	0	0
Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån	103	-478	solgt	0	0	0	0	0
Driftskostnader eksklusive avskrivninger	-1 147	-1 030	solgt	-19	-298	-287	-229	-222
Avskrivninger	-162	-74	solgt	0	-5	-5	-5	-4
Salg av virksomhet	0	0	solgt	0	0	0	0	0
Andre kostnader	-1 425	-1 377	solgt	0	0	0	-5	-7
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond								
Sum kostnader	-63 004	-50 649	-	267	-1 728	-1 668	-239	-233
Driftsresultat	39 384	13 233	-	-22	398	220	116	137
Midler tilført forsikringskundene ²	-37 786	-11 944	solgt	8	0	0	0	0
Resultat før skatt	1 599	1 289	-	-14	398	220	116	137
Skattekostnad	-202	-204	solgt	0	-68	-42	0	-4
Resultat etter skatt	1 396	1 085	-	-14	329	178	116	133
Endring i utvidet resultat	56	-63	solgt	-4	8	-7	5	-3
Totalresultat	1 452	1 021	-	-18	337	170	121	130
Eiendeler	706 748	652 277	solgt	solgt	5 976	5 270	47 482	42 688
Gjeld	665 087	612 894	solgt	solgt	3 710	3 160	44 961	40 261

MILLIONER KRONER	Kapitalforvaltning		Øvrige		Elimineringer		Sum	
	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Premieinntekter for egen regning fra eksterne kunder ¹	0	0	0	0	-25	-24	52 001	39 049
Netto finansinntekter fra investeringer	2	6	0	0	21 263	10 247	72 029	35 522
Øvrige inntekter	608	547	12	12	-1 151	-932	1 547	1 136
Sum inntekter	610	554	12	12	20 086	9 291	125 577	75 707
Erstatninger for egen regning	0	0	0	0	0	0	-31 855	-29 780
Endring i forsikringsmessige avsetninger	0	0	0	0	0	0	-29 942	-19 000
Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån	0	0	0	0	0	0	103	-478
Driftskostnader eksklusive avskrivninger	-548	-517	-10	-12	182	247	-2 050	-1 839
Avskrivninger	-6	-6	0	0	-50	-42	-228	-132
Salg av virksomhet	0	0	0	0	0	-183	0	-183
Andre kostnader	0	0	0	0	138	125	-1 292	-1 258
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond					-19 802	-11 074	-19 802	-11 074
Sum kostnader	-554	-523	-10	-12	-19 531	-10 927	-85 066	-63 744
Driftsresultat	56	31	2	0	555	-1 636	40 511	11 963
Midler tilført forsikringskundene ²	0	0	0	0	-388	1 630	-38 173	-10 306
Resultat før skatt	56	31	2	0	167	-6	2 338	1 657
Skattekostnad	-13	-7	0	0	-791	-602	-1 076	-860
Resultat etter skatt	43	23	1	-1	-624	-608	1 262	797
Endring i utvidet resultat	2	-7	0	0	140	322	211	238
Totalresultat	45	16	2	-1	-484	-285	1 473	1 034
Eiendeler	636	579	9	8	140 419	106 339	901 270	807 161
Gjeld	256	245	3	3	145 537	111 182	859 555	767 745

¹ Premieinntekter omfatter premieinntekter for egen regning inkludert sparepremie og overført premiereserve fra andre foretak.

² Midler tilført forsikringskundene inkluderer overføring til premiefond, avsetninger til kursreguleringsfond, avsetninger til tilleggsavsetninger og andre avsetninger av overskuddsmidler til forsikringskundene.

KLP konsernets virksomhet er inndelt i de seks områdene kollektiv pensjon offentlig, kollektiv pensjon privat, skadeforsikring, bank, kapitalforvaltning og øvrige All virksomhet er rettet mot kunder i Norge.

KOLLEKTIV PENSJON OFFENTLIG

Kommunal Landspensjonskasse tilbyr kollektiv offentlig tjenestepensjon.

KOLLEKTIV PENSJON PRIVAT

KLP Bedriftspensjon AS tilbyr produkter til foretak innen både offentlig og privat sektor. Virksomheten ble solgt i 2020.

SKADEFORSIKRING

KLP Skadeforsikring AS tilbyr ting- og personskadeprodukter til arbeidsgivere innen offentlig og privat sektor. I tillegg tilbys et bredt spekter av standard forsikringsprodukter til personmarkedet.

BANK

KLPs bankvirksomhet omfatter foretakene KLP Banken AS og dets heleide dattersforetak; KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS. Bankvirksomheten omfatter tjenester som innskudd og utlån til personmarkedet, kredittkort, samt utlån med offentlig garanti.

KAPITALFORVALTNING

Kapitalforvaltning tilbys fra foretaket KLP Kapitalforvaltning AS. Foretaket tilbyr et bredt utvalg av verdipapirfond både til personkunder og institusjonelle kunder. Verdipapirforvaltningen har en samfunnsansvarlig profil.

ØVRIG

Øvrige segmenter består av KLP Forsikringservice AS som tilbyr et bredt tjenestespekter til kommunale pensjonskasser.

Note 3 **Premieinntekter for egen regning**

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Forfalte premier, brutto	9 497	8 707	52 075	36 270
Avgitte gjenforsikringspremier	-19	-35	-75	-71
Overføring av premiereserve fra andre	0	-225	0	2 850
Premieinntekter for egen regning	9 478	8 447	52 001	39 049

Note 4 **Andre inntekter**

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Tilskudd avtalefestet pensjon (AFP)	331	305	1 265	1 189
Øvrige inntekter ¹	14	-145	282	-52
Sum andre inntekter	345	160	1 547	1 136

¹ Øvrige inntekter inkluderer investeringer fra tilknyttede og felleskontrollerte foretak, slik at resultatene kan være både negative og positive.

Note 5 **Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån**

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
ANSVARLIGE LÅN				
Rentekostnader ¹	-31	-30	-124	-555
Verdiendringer	26	146	132	169
Sum rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån	-5	115	8	-386
FONDSOBLIGASJONSLÅN				
Rentekostnader	-16	-15	-64	-67
Verdiendringer	49	208	159	-25
Sum rentekostnad og verdiendring fondsobligasjonslån	33	193	96	-92
Sum rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån	28	309	103	-478

¹ Rentekostnader inkluderer amortisering av underkurs.

Noten gir en spesifisering av linjen «Rentekostnad og verdiendring ansvarlige lån og fondsobligasjonslån» fordelt på rentekostnader og verdiendring i periodene angitt.

Verdiendringene kommer i stor grad av at lånene er denominert i utenlandsk valuta. Det ansvarlige lånet er denominert i euro, mens fondsobligasjonslånet er utstedt i japanske yen.

Note 6 Driftskostnader

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Personalkostnader	253	311	1 138	1 131
Avskrivninger og nedskrivninger	112	37	228	132
Andre driftskostnader	402	215	912	708
Sum driftskostnader	767	563	2 278	1 971

Note 7 Andre kostnader

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Kostnader avtalefestet pensjon (AFP)	331	305	1 265	1 189
Øvrige kostnader	4	32	27	70
Sum andre kostnader	335	337	1 292	1 258

Note 8 Investerings eiendommer

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Netto leieinntekter	785	753	3 040	2 893
Endring i virkelig verdi	2 829	2 712	5 444	2 177
Gevinst ved salg	59	0	59	9
Netto inntekter fra investeringseiendom	3 673	3 464	8 543	5 080
Valutaomregning utenlandske datterforetak (føres i utvidet resultat)	-531	-818	-1 314	1 778
Netto inntekter fra investeringseiendom inkludert valutaomregning	3 142	2 647	7 229	6 858

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
Bokført verdi 01.01.	81 485	74 545
Verdiregulering inkl. valutaomregning	4 130	3 956
Netto tilgang	3 913	3 083
Reklassifisert eiendom til eget bruk	0	-102
Øvrige endringer	7	2
Bokført verdi	89 535	81 485

Note 9 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og

disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksterne rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatene bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i liten grad på selskapsspesifikk informasjon.

For denne noten kan kategoriseringen av finansielle instrumenter deles opp i tre ulike nivåer; balanseklassifisering, regnskapsklassifisering og type instrument. Det er siste kategori, type instrument, hvor det gis informasjon på hvordan virkelig verdi er utledet.

FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST

Denne kategorien inkluderer:

- Investeringer som holdes til forfall
- Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring
- Øvrige utlån og fordringer
- Gjeld til og innskudd kunder (forpliktelse)
- Ansvarlig lånekapital (forpliktelse)
- Annen utstedt gjeld (forpliktelse)

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metode. Internrenten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer over forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte transaksjonskostnader samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av disse kontantstrømmene neddiskontert med internrenten. I denne noten opplyses det forøvrig om virkelig verdi på de finansielle instrumentene som måles til amortisert kost.

FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

Denne kategorien inkluderer:

- Egenkapitalinstrumenter
- Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi
- Derivater (eiendeler og forpliktelser)
- Gjeld til kredittinstitusjoner (forpliktelse)

Nedenfor er det listet hvilke ulike typer finansielle instrumenter som faller inn under de ulike regnskapskategoriene og hvordan virkelig verdi blir beregnet.

- INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL
- OBLIGASJONER KLASSIFISERT SOM UTLÅN OG FORDRING
- GJELDSINSTRUMENTER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

a) Utenlandske rentepapirer

Utenlandske rentepapirer prises i hovedregel på bakgrunn av priser innhentet fra indeksleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom flere ulike kilder for å fange opp eventuelle feil. Følgende kilder benyttes:

- Bloomberg Barclays Indicies
- Bloomberg

Bloomberg Barclays Indicies har førsteprioritet (de dekker henholdsvis utenlandsk stat og utenlandsk kreditt). Deretter benyttes Bloomberg med bakgrunn i Bloombergs priskilde Business Valuator Accredited in Litigation (BVAL). BVAL inneholder verifiserte priser fra Bloomberg.

b) Norske rentepapirer - stat

Til prising av norske statsobligasjoner benyttes Nordic Bond Pricing som primærkilde. Kursene sammenlignes med kursene fra Bloomberg for å avdekke eventuelle feil.

c) Norske rentepapirer – annet enn stat

Norske rentepapirer unntatt stat prises hovedsakelig direkte på kurser fra Nordic Bond Pricing. De papirene som ikke inngår hos Nordic Bond Pricing, prises teoretisk. Teoretisk pris skal baseres på antatt nåverdi ved salg av posisjonen. Diskontering gjøres ved å benytte en nullkupongkurve. Nullkupongkurven oppjusteres med en kredittspread som skal hensynta obligasjonens risiko. Kredittspreaden beregnes ut fra en spreadkurve hvor obligasjonens durasjon hensyntas. Nordic Bond Pricing er hovedkilde for spreadkurver. Disse leverer selskapsspesifikke kurver og kurver for norske sparebanker, kommuner og kraft. Sparebanker har ulike spreadkurver basert på forvaltningskapital.

For foretak hvor Nordic Bond Pricing ikke leverer spreadkurver, benyttes spreadkurver fra tre norske banker. Når spreadkurver er tilgjengelig fra flere av disse bankene, benyttes et likevektet gjennomsnitt. Dersom en obligasjon mangler en passende spreadkurve, benyttes spread fra en sammenlignbar obligasjon fra samme utsteder.

d) Rentepapirer utstedt av utenlandske foretak, men denominert i kroner

Virkelig verdi beregnes etter samme hovedprinsippene som for norske rentepapirer beskrevet ovenfor.

e) Fordringer på kredittinstitusjoner

Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

f) Utlån til kommuner og foretak med kommunal garanti

Fordringene verdsettes ved hjelp av en verdsettelsesmodell som benytter relevante kredittpåslagsjusteringer innhentet i markedet. For garanterte utlån beregnes virkelig verdi som neddiskontert kontantstrøm basert på samme rentekurve som direktelånene, men kredittmarginen er justert til markedsnivå for aktuell kombinasjon av garantistkategori og garantiform. Garantisten er enten stat, fylkeskommune, kommune eller bank.

g) Lån med sikkerhet i pant

Prinsippene for beregning av virkelig verdi avhenger av hvorvidt utlånene har rentebinding eller ikke. Virkelig verdi av utlån med rentebinding beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen. Virkelig verdi av utlån uten rentebinding anses tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med endring i markedsrentene.

- EGENKAPITALINSTRUMENTER

h) Aksjer (noterte)

Likvide aksjer verdsettes som hovedregel på basis av priser levert fra indekssleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom ulike kilder for å fange opp eventuelle feil.

Følgende kilder benyttes for norske aksjer:

- Oslo Børs (primærkilde)
- Morgan Stanley Capital International (MSCI)
- Bloomberg

Følgende kilder benyttes for utenlandske aksjer:

- Morgan Stanley Capital International (MSCI) (primærkilde)
- Bloomberg

i) Aksjer (unoterte)

Konsernet benytter, så langt det lar seg gjøre, bransje anbefalingene til Verdipapirfondenes forening. Dette innebærer i hovedtrekk følgende:

Sist omsatt kurs har hovedprioritet. Dersom sist omsatt kurs ligger utenfor salg-/kjøpskursen i markedet, justeres pris deretter. Det vil si at hvis sist omsatt er under salgskurs, justeres pris opp til salgskursen. Hvis den er over kjøpskurs justeres den ned til kjøpskursen.

For aksjer hvor svært lite informasjon foreligger foretas en skjønnsmessig vurdering. Med dette menes enten en fundamental analyse av foretaket, eller en meglervurdering.

j) Private Equity

Investeringer i Private Equity gjøres gjennom fond. Fondenes virkelige verdi skal baseres på rapporterte markedsverdier, som følger av International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines ('IPEV Guidelines'). Disse retningslinjene fastsettes av European Venture Capital Association (EVCA) og baserer seg på prinsippet om tilnærmet markedsvurdering av foretakene. Virkelig verdi er beregnet ut ifra fondenes rapporterte markedsverdi justert for inn- og utbetalinger i perioden mellom siste rapporterte markedsverdi fra fondet og perioden det rapporteres på for konsernet. Direkteinvesteringer i Private Equity behandles analogt med omløpsaksjer, men verdsettelse kan være daglig, kvartalsvis eller årlig. I de tilfeller det har vært mulig å få informasjon om hva ko-investeringer prises til i fondene, legges dette til grunn i verdsettelsen. Øvrige direkteinvesteringene er verdsatt til kostpris, rapporterte markedsverdier fra foretak eller omsatt pris der dette foreligger.

- DERIVATER

k) Futures/FRA/IRF

Alle futureskontrakter til konsernet handles på børs. Bloomberg benyttes som priskilde. Det innhentes også priser fra en annen kilde som kontroll på at prisene fra Bloomberg er korrekte. Reuters fungerer som sekundærkilde.

l) Opsjoner

Bloomberg benyttes som kilde for prising av opsjoner som handles på børs. Reuters er sekundærkilde.

m) Renteswaper

Renteswaper verdsettes i en modell som hensyntar observerbare markedsdata som rentekurver og relevant kredittpåslag.

n) FX-swaper

FX-swaper med forfall på ett år eller mindre prises på kurver som er bygget opp fra FX swap-punkter hentet fra Reuters. For FX-swaper over ett år vurderes markedet relativt lite likvid og det skal benyttes basisjusterte swapkurver.

- GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

o) Plasseringer hos kredittinstitusjoner og deposits

Plasseringer hos kredittinstitusjoner er innskudd med kort løpetid. Virkelig verdi beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen. Deposits prises på swapkurver.

- ANSVARLIG LÅNEKAPITAL, ANNEN UTSTEDT GJELD OG INNSKUDD FRA KUNDER

p) Virkelig verdi av ansvarlige lån

For lån notert på børs hvor det anses å være et aktivt marked brukes den observerbare prisen som virkelig verdi. For øvrige lån som ikke er en del av et aktivt marked fastsettes virkelig verdi ut i fra en intern verdsettelsesmodell basert på observerbare data.

q) Virkelig verdi av utstedt fondsobligasjonslån

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

r) Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut i fra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

s) Innskudd fra kunder

Alle innskudd er uten rentebinding. Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

Tabellen under gir en nærmere spesifisering av innholdet i de ulike klassene av eiendeler og forpliktelser

MILLIONER KRONER	31.12.2021		31.12.2020	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
GJELDSINSTRUMENTER SOM HOLDES TIL FORFALL - REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST				
Norske hold til forfall obligasjoner	4 071	4 477	5 130	5 786
Utenlandske hold til forfall obligasjoner	21 915	23 289	23 856	26 163
Sum gjeldsinstrumenter som holdes til forfall	25 985	27 766	28 986	31 950
GJELDSINSTRUMENTER KLASSETT SOM LÅN OG FORDRINGER - REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST				
Norske obligasjonslån	53 339	54 373	51 396	54 735
Utenlandske obligasjonslån	111 136	115 067	102 738	111 115
Andre fordringer	9	9	47	47
Sum gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer	164 484	169 448	154 180	165 897

MILLIONER KRONER	31.12.2021		31.12.2020	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
UTLÅN KOMMUNER, BEDRIFTER OG PERSONKUNDER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
Lån til kommunal sektor eller foretak med kommunal garanti	79	79	589	589
Sum utlån kommuner, bedrifter og personkunder	79	79	589	589
UTLÅN KOMMUNER, BEDRIFTER OG PERSONKUNDER - REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST				
Utlån med sikkerhet i pant	25 081	25 085	23 763	23 816
Lån til kommunal sektor eller foretak med kommunal garanti	86 486	86 641	81 335	82 668
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	6 413	6 413	9 923	9 923
Utlån kredittkort	44	44	50	50
Sum utlån kommuner, bedrifter og personkunder	118 024	118 183	115 071	116 458
GJELDSINSTRUMENTER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
Norske obligasjoner	56 354	56 354	51 841	51 841
Norske sertifikater	7 805	7 805	6 094	6 094
Utenlandske obligasjoner	87 026	87 026	92 025	92 025
Utenlandske sertifikater	405	405	549	549
Plassering hos kredittinstitusjoner	36 582	36 582	43 305	43 305
Sum gjeldsinstrumenter	188 172	188 172	193 814	193 814
EGENKAPITALINSTRUMENTER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
Aksjer	260 001	260 001	185 112	185 112
Aksjefond	30 328	30 328	18 488	18 488
Eiendomsfond	4 147	4 147	1 382	1 382
Sum egenkapitalinstrumenter	294 476	294 476	204 982	204 982
FORDRINGER				
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	1 725	1 725	1 433	1 433
Fordringer i forbindelse med gjenforsikringsforretninger	304	304	176	176
Fordringer ved verdipapirhandel	2 727	2 727	3 111	3 111
Forskuddsbetalt husleie tilknyttet eiendomsvirksomheten	245	245	212	212
Andre fordringer	374	374	1 246	1 246
Sum lån og fordringer øvrige inkl. fordringer på forsikringstakere	5 377	5 377	6 179	6 179

MILLIONER KRONER	31.12.2021		31.12.2020	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELL GJELD - REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST				
Fondsobligasjonslån	1 604	1 586	1 764	1 592
Ansvarlige lån	3 000	3 310	3 135	3 561
Gjeld til kredittinstitusjoner	897	897	3 304	3 304
Utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett	31 015	30 591	24 997	25 105
Gjeld til og innskudd fra kunder	12 901	12 901	11 781	11 781
Sum finansiell gjeld	49 417	49 284	44 980	45 342
FINANSIELL GJELD - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 302	3 302	10 913	10 913
Sum finansiell gjeld	3 302	3 302	10 913	10 913

MILLIONER KRONER	31.12.2021		31.12.2020	
	Eiendeler	Forpliktelseser	Eiendeler	Forpliktelseser
FINANSIELLE DERIVATER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Valutaterminer	2 019	3 077	9 140	384
Renteswaper	223	1 664	1 144	405
Rente- og valutaswaper	732	0	1 058	0
Aksjeopsjon	279	0	219	0
Sum finansielle derivater	3 253	4 740	11 561	789

Note 10 **Innlån**

MILLIONER KRONER	Pålydende i NOK	Valuta	Rente	Forfall	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
TIDSBEGRENSET ANSVARLIG LÅN						
Kommunal Landspensjonskasse	2 530	EUR	Fast ¹	2045	3 000	3 135
Sum ansvarlige lån	2 530	-	-	-	3 000	3 135
FONDSOBLIGASJONSLÅN						
Kommunal Landspensjonskasse	984	JPY	Fast ²	2034	1 604	1 764
Sum fondsobligasjonslån	984	-	-	-	1 604	1 764
UTSTEDTE OBLIGASJONSLÅN MED FORTRINNSRETT						
KLP Kommunekreditt AS	0	NOK	Flytende	2021	0	260
KLP Kommunekreditt AS	0	NOK	Fast	2021	0	8
KLP Kommunekreditt AS	1 996	NOK	Flytende	2022	1 999	5 004
KLP Kommunekreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2023	5 009	5 006
KLP Kommunekreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2024	5 006	2 502
KLP Kommunekreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2025	5 003	2 053
KLP Kommunekreditt AS	1 000	NOK	Flytende	2026	1 002	2 053
KLP Kommunekreditt AS	500	NOK	Fast	2027	508	508
KLP Boligkreditt AS	0	NOK	Flytende	2021	0	585
KLP Boligkreditt AS	1 904	NOK	Flytende	2022	1 904	2 500
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2023	2 501	2 501
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2024	2 500	2 500
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2025	2 500	1 497
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2026	2 504	0
KLP Boligkreditt AS	500	NOK	Flytende	2027	501	0
Annet					78	73
Sum utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett	30 900	-	-	-	31 015	24 997

MILLIONER KRONER	Pålydende i NOK	Valuta	Rente	Forfall	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER						
KLP Banken AS	0	NOK	Flytende	2021	0	2 704
KLP Banken AS	300	NOK	Flytende	2022	300	300
KLP Banken AS	300	NOK	Flytende	2023	300	0
KLP Banken AS	300	NOK	Flytende	2024	300	300
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2021	0	4 140
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Fast	2021	0	914
KLP Fond	385	NOK/EUR/USD	Flytende	2022	385	0
KLP Fond	1 241	NOK/EUR/USD	Fast	2022	1 241	0
Kommunal Landspensjonskasse	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2021	0	5 859
Kommunal Landspensjonskasse	1 651	NOK/EUR/USD	Flytende	2022	1 651	0
Annet					21	-1
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	4 176	-	-	-	4 199	14 216
GJELD TIL OG INNSKUDD KUNDER ³						
Privat	11 212	NOK			11 212	10 311
Næring	1 650	NOK			1 650	1 441
Utlandet	39	NOK			39	30
Sum gjeld til og innskudd fra kunder	12 901	-	-	-	12 901	11 781
Sum innlån	51 490	-	-	-	52 719	55 893

¹ Lånet har et renteendringstidspunkt i 2025.

² Lånet har et renteendringstidspunkt i 2034.

³ Det er ikke kontraktfestet forfall på innskudd.

Noten viser finansiell gjeld konsernet har ved periodeslutt, hvor mesteparten er finansiering til KLP Bank konsernet.

De angitte foretakene er utstedere av den finansielle gjelden som er beskrevet. Innskudd hører inn under KLP Banken AS.

Note 11 **Virkelig verdi hierarki**

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
<i>Tomter</i>	0	0	983	983
<i>Eiendomsfond</i>	0	0	3 572	3 572
<i>Bygg</i>	0	0	84 980	84 980
Investerings eiendom	0	0	89 535	89 535
Utlån til virkelig verdi	0	79	0	79
<i>Sertifikater</i>	2 046	6 164	0	8 210
<i>Obligasjoner</i>	24 164	102 021	0	126 186
<i>Obligasjonsfond</i>	17 199	7 431	6 227	30 858
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	43 410	115 616	6 227	165 253
Utlån og fordringer	21 472	1 447	0	22 919
<i>Aksjer</i>	246 170	10 962	2 869	260 001
<i>Aksjefond</i>	2 316	0	50	2 366
<i>Eiendomsfond</i>	0	1 133	3 013	4 147
<i>Spesialfond</i>	0	0	0	0
<i>Private Equity</i>	0	0	27 962	27 962
Aksjer og andeler	248 486	12 096	33 895	294 476
Finansielle derivater	0	3 253	0	3 253
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	313 367	132 491	129 657	575 515
FORPLIKTELSER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Finansielle derivater gjeld	0	4 740	0	4 740
Gjeld til andre kredittinstitusjoner og annen gjeld ¹	2 061	1 241	0	3 302
Sum forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi	2 061	5 981	0	8 042

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
<i>Tomter</i>	0	0	996	996
<i>Eiendomsfond</i>	0	0	3 354	3 354
<i>Bygg</i>	0	0	77 136	77 136
Investerings eiendom	0	0	81 485	81 485
Utlån til virkelig verdi	0	589		589
<i>Sertifikater</i>	1 058	5 585	0	6 643
<i>Obligasjoner</i>	16 125	110 382	0	126 506
<i>Obligasjonsfond</i>	17 437	7 141	4 250	28 828
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	34 621	123 108	4 250	161 978
Utlån og fordringer	31 106	730	0	31 836
<i>Aksjer</i>	179 469	2 939	2 704	185 112
<i>Aksjefond</i>	2 245	0	55	2 300
<i>Eiendomsfond</i>	0	1 157	224	1 382
<i>Spesialfond</i>	0	0	0	0
<i>Private Equity</i>	0	0	16 188	16 188
Aksjer og andeler	181 714	4 097	19 171	204 982
Finansielle derivater	0	11 561	0	11 561
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	247 440	140 085	104 905	492 431
FORPLIKTELSER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Finansielle derivater gjeld	0	789	0	789
Gjeld til andre kredittinstitusjoner og annen gjeld ¹	9 999	914	0	10 913
Sum forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi	9 999	1 702	0	11 701

¹ Linjen «Gjeld til kredittinstitusjoner» i balansen inneholder forpliktelser målt til virkelig verdi og amortisert kost. Denne linjen er derfor ikke avstembar mot balansen. Forpliktelsene som måles til amortisert kost utgjør 897 millioner kroner per 31.12.2021

Endringer i nivå 3, Investeringseiendom	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
Inngående balanse 01.01.	81 485	74 545
Solgt / avgang som følge av reklass	-723	-83
Tilgang som følge av kjøp og aktiveringer	4 636	3 166
Urealiserte endringer	4 130	3 956
Øvrige endringer	7	-99
Utgående balanse 31.12.	89 535	81 485
Realisert gevinst / tap	59	9

Endringer i nivå 3, Verdipapirer	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
Inngående balanse 01.01.	23 420	14 660
Solgt	-4 627	-1 765
Kjøpt	13 867	8 828
Urealiserte endringer	7 463	1 697
Utgående balanse 31.12.	40 122	23 420
Realisert gevinst / tap	2 242	644
Sum nivå 3 per 31.12.	129 657	104 905

Urealiserte endringer og realisert gevinst/tap reflekteres på linjen «Netto verdiendringer på finansielle instrumenter» i konsernresultatet.

Tabellene «Endringene i nivå 3» viser endringer i nivå 3 klassifiserte papirer i perioden angitt.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

Nivå 2: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3: Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos konsernet er blant annet unoterte aksjer og Private Equity.

Verdsettelse rundt poster i de ulike nivåene er beskrevet i note 9. For beskrivelse av prising på investeringseiendom henvises det til årsrapporten.

For eiendeler som inngår i nivå 3 er det ikke blitt gjort noen sensitivitetsanalyse. For sensitivitetsanalyse for investeringseiendom henvises det til årsrapporten. Alt av investeringsiendom inngår forøvrig i nivå 3. En endring i variablene til prisingen er vurdert som lite signifikant for verdipapirene. På generelt grunnlag vil en endring i prisingen på 5 % gi en endring på 6 483 millioner kroner per 31.12.2021 på de eiendelene som ligger i nivå 3.

Hva gjelder flytting av papirer mellom nivåene er det lagt grenser på antall handelsdager og omsetningsmengde på aksjer for å skille nivå 1 og nivå 2. De generelle prinsippene rundt nivåfordeling går hovedsaklig på om eiendelen eller forpliktelsen er notert eller ikke, og om noteringen kan angis å være i et aktivt marked. For aksjer er det et ytterligere skille på handelsdager og omsetningsmengde som skiller ut noterte papirer som ikke inngår i aktivt marked. Ved flytting mellom nivåene tas det forøvrig utgangspunkt i verdien ved periodeslutt.

I 4. kvartal er det flyttet aksjer for 993 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 2, 40 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 3, 879 millioner fra nivå 2 til nivå 1 og 2 millioner fra nivå 2 til nivå 3. Dette skyldes endringer i likviditet.

Note 12 **Likviditetsrisiko**

Tabellen nedenfor spesifiserer konsernets finansielle forpliktelser klassifisert etter forfallsstruktur. Beløpene i tabellen er udiskonterte kontraktmessige kontantsstrømmer.

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Innen 1 mnd.	1-12 mnd.	1-5 år	5-10 år	Over 10 år	Sum
Ansvarlige lån ¹	0	125	573	658	4 725	6 082
Fondsobligasjonslån ¹	0	64	257	321	1 298	1 941
Gjeld til og innskudd fra kunder (uten bestemt forfall)	12 901	0	0	0	0	12 901
Utstedt obligasjonslån med fortrinsrett	0	3 921	26 930	1 003	0	31 855
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 685	312	608	0	0	2 605
Finansielle derivater	3 739	3 366	248	295	216	7 864
Leverandørgjeld	42	0	0	0	0	42
Betingede forpliktelser (uten bestemt forfall)	28 754	0	0	0	0	28 754
Sum	47 121	7 788	28 616	2 277	6 240	92 043

Hensyntar man ikke-kontrollerende eierinteresser, reduseres derivater med forfall innen en måned med 754 millioner kroner, gjeld til kredittinstitusjoner med forfall innen en måned reduseres med 335 millioner kroner og derivater med forfall innen 1 til 12 måneder reduseres med 237 millioner kroner. Total reell likviditetsrisiko for konsernet er 90 716 millioner kroner.

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Innen 1 mnd.	1-12 mnd.	1-5 år	5-10 år	Over 10 år	Sum
Ansvarlige lån ¹	0	131	592	687	5 073	6 484
Fondsobligasjonslån ¹	0	62	249	312	1 452	2 075
Gjeld til og innskudd fra kunder (uten bestemt forfall)	11 781	0	0	0	0	11 781
Utstedt obligasjonslån med fortrinsrett	18	1 423	26 618	587	0	28 646
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 351	2 410	610	0	0	4 370
Finansielle derivater	2 396	2 381	116	-266	-294	4 333
Leverandørgjeld	123	0	0	0	0	123
Betingede forpliktelser (uten bestemt forfall)	27 659	0	0	0	0	27 659
Sum	43 328	6 407	28 186	1 320	6 231	85 472

¹ Noe av den ansvarlige lånekapitalen er evigvarende. Beregnede kontantstrømmer er frem til forventet forfall ved rentereguleringstidspunkt.

Hensyntar man ikke-kontrollerende eierinteresser, reduseres derivater med forfall innen en måned med 29 millioner kroner, gjeld til kredittinstitusjoner med forfall innen en måned reduseres med 140 millioner kroner og derivater med forfall innen 1 til 12 måneder reduseres med 1 million kroner. Derivater med forfall innen 1-5 år og 5-10 år, øker med 2 millioner kroner i begge forfallsperiodene. Total reell likviditetsrisiko for konsernet er 85 306 millioner kroner.

Tabellen viser de samlede finansielle forpliktelsene konsernet har på rentebetalinger og innbetaling av hovedstol, basert på forfall. KLP Banken konsern innehar den største delen av de finansielle forpliktelsene i konsernet.

Med likviditetsrisiko menes risikoen for at konsernet ikke skal klare å innfri de finansielle forpliktelsene som det har. Risikoen for at konsernet ikke skal ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift er svært liten ettersom en stor del av eiendelene er likvide. Konsernet har betydelige midler investert i pengemarked, obligasjoner og aksjer som kan selges ved likviditetsbehov. Konsernets likviditetsstrategi innebærer at det til enhver tid skal ha tilstrekkelige likvide midler til å møte konsernets forpliktelser ved forfall, uten at det påløper kostnader av betydning knyttet til å frigjøre midler.

Aktivasammensetningen i konsernets porteføljer skal være tilstrekkelig likvid til å kunne dekke annet likviditetsbehov som kan oppstå. KLP Kapitalforvaltning AS forvalter likviditeten. Det er etablert interne rammer for størrelsen på likviditetsbeholdningen. Konsernets enhet for risikostyring overvåker og rapporterer utviklingen i likviditetsbeholdningen fortløpende. Konsernstyret fastsetter årlig en kapitalforvaltnings- og likviditetsstrategi for konsernet. Likviditetsstrategien inneholder blant annet rammer, ansvarsforhold, risikomål og beredskapsplan for likviditetsstyringen.

De største forpliktelsene i konsernet er forsikringsrelaterte og gjelder i all vesentlighet pensjonsforpliktelser. Disse forpliktelsene er fullfunderte og likviditetsstyringen håndteres på tilsvarende vis som øvrige forpliktelser.

Note 13 Renterisiko

31.12.2021 MILLIONER KRONER									
	Inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 12 mnd.	Fra 1 år til 5 år	Fra 5 år til 10 år	Over 10 år	Endring i kontantstrøm 01.01.2021 -31.12.2021	Sum	Sum justert for ikke- kontrollerende eierinteresser	
EIENDELER									
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	33	-1	-1	53	-209	2	-122	-99	
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	0	0	0	0	0	16	16	0	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-46	-55	-1 128	-1 553	-2 018	293	-4 508	-3 780	
Rentefondsandeler	-1 321	0	0	0	0	0	-1 321	-1 321	
Utlån og fordringer	0	-1	0	0	0	85	84	187	
Utlån	0	0	0	0	0	819	819	819	
Kontanter og innskudd	0	0	0	0	0	34	34	34	
Betingede forpliktelser ¹	0	0	0	0	0	41	41	41	
Sum eiendeler	-1 334	-57	-1 129	-1 501	-2 227	1 290	-4 957	-4 119	
FORPLIKTELSER									
Innskudd	0	0	0	0	0	-133	-133	-133	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0	0	0	0	0	-318	-318	-318	
Finansielle derivater klassifisert som gjeld	1	1	20	26	0	14	62	48	
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	0	0	0	43	77	0	119	119	
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	-41	-41	-41	
Sum forpliktelser	1	1	20	69	77	-479	-311	-325	
Sum før skatt	-1 334	-55	-1 109	-1 432	-2 150	811	-5 268	-4 444	
Sum etter skatt	-1 000	-41	-831	-1 074	-1 612	609	-3 951	-3 333	

31.12.2020 MILLIONER KRONER									
	Inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 12 mnd.	Fra 1 år til 5 år	Fra 5 år til 10 år	Over 10 år	Endring i kontantstrøm 01.01.2020 -31.12.2020	Sum	Sum justert for ikke- kontrollerende eierinteresser	
EIENDELER									
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	12	-4	-86	-59	-245	-22	-405	-353	
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	0	0	0	0	0	6	6	0	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-44	-48	-1 153	-1 914	-2 460	320	-5 299	-4 336	
Rentefondsandeler	-1 329	0	0	0	0	0	-1 329	-1 329	
Utlån og fordringer	0	-1	0	0	0	273	272	218	
Utlån	0	0	0	0	0	797	797	797	
Kontanter og innskudd	0	0	0	0	0	28	28	28	
Betingede forpliktelser ¹	0	0	0	0	0	52	52	52	
Sum eiendeler	-1 362	-53	-1 239	-1 974	-2 705	1 453	-5 879	-4 925	
FORPLIKTELSER									
Innskudd	0	0	0	0	0	-120	-120	-120	
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0	0	0	0	0	-288	-288	-288	
Finansielle derivater klassifisert som gjeld	6	11	84	53	0	18	171	167	
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	0	0	0	51	93	0	143	143	
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	-72	-72	-72	
Sum forpliktelser	6	11	84	103	93	-461	-165	-169	
Sum før skatt	-1 356	-42	-1 155	-1 870	-2 612	992	-6 043	-5 094	
Sum etter skatt	-1 017	-32	-866	-1 403	-1 959	744	-4 533	-3 820	

¹ Betingede forpliktelser er i denne sammenheng aksepterte, ikke utbetalte utlån.

Noten viser resultateffekten ved en økning i markedsrenten på én prosent, for virkelig verdi risiko og flytende rente risiko.

Endring i virkelig verdi (virkelig verdi risiko) vises i de fem første kolonnene, sortert etter forfallstidspunkt på papirene, og er beregnet ved endring i virkelig verdi på rentebærende instrumenter hvis renten hadde vært en prosent høyere ved periodeslutt. Kolonnen «Endring i kontantstrøm» (flytende rente risiko) viser endringen i kontantstrømmer hvis renten hadde vært en prosent høyere gjennom perioden det rapporteres på. Summen av disse reflekterer den samlede resultateffekten som scenarioet ved en prosents høyere rente hadde gitt konsernet i perioden det rapporteres på.

Virkelig verdi risiko gjelder fastrente papirer hvor markedsverdien på papiret svinger i motsatt takt av markedsrenten. Flytende rente risiko gjelder papirer som har flytende rente, hvor markedsverdien holder seg stabil, men hvor endring i markedsrente gir utslag i endrede løpende inntekter.

Rentepapirer, med følgende egenskaper og klassifiseringer, faller inn under noten; verdipapirer til virkelig verdi over resultatet (flytende og faste rentebetingelser), investeringer som holdes til forfall (kun de med flytende rentebetingelser) og lån og fordringer (kun de med flytende rentebetingelser). Konsernet har ingen rentepapirer klassifisert som tilgjengelig for salg.

Konsernets investeringer i renteinstrumenter med fast rente, som regnskapsføres til amortisert kost, gir ingen endring i resultatregnskapet ved endring av markedsrente. Tilsvarende gjelder for utstedt gjeld med fast rente regnskapsført til amortisert kost.

Forsikringskontrakter med avkastningsgaranti endrer ikke regnskapsmessig verdi selv om rentenivået endres. Endring i rentenivå har heller ingen innvirkning på den garanterte avkastningen, men vil ha betydning for den oppnådde avkastning som skal dekke avkastningsgarantien. Det skyldes at forsikringsmidlene delvis investeres i gjeldsinstrumenter hvor kontantstrømmene skal bidra til å dekke avkastningsgarantien.

Note 14 **Kreditrisiko**

31.12.2021 MILLIONER KRONER									
	Investment grade AAA til BBB	Lavere rating	Offentlig garanti	Bank og finans	Boliglån < 80% ¹	Boliglån > 80% ¹	Øvrige	Totalt	Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	24 553	36	0	0	0	0	1 396	25 985	25 985
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	142 017	0	377	1 683	0	0	20 406	164 484	164 484
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning	117 047	1 454	5 295	3 835	0	0	14 196	141 827	116 454
Rentefond	0	0	0	0	0	0	23 426	23 426	23 426
Utlån og fordringer	21 934	0	0	985	0	0	0	22 919	15 955
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	3 253	0	0	0	0	0	0	3 253	2 908
Kontanter og innskudd	3 320	0	0	67	0	0	0	3 388	3 388
Utlån	0	0	90 582	0	23 025	2 329	2 167	118 103	118 103
Sum	312 124	1 490	96 253	6 570	23 025	2 329	61 592	503 384	470 702

SPESIFISERING AV INVESTMENT GRADE MILLIONER KRONER	AAA	AA	A	BBB	Sum Investment grade
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	11 168	2 797	6 989	3 598	24 553
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	20 632	25 034	60 915	35 437	142 017
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning	33 523	14 839	34 861	33 823	117 047
Rentefond	0	0	0	0	0
Utlån og fordringer	0	9 433	11 881	621	21 934
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	0	706	2 545	2	3 253
Kontanter og innskudd	0	2 672	648	0	3 320
Utlån	0	0	0	0	0
Sum	65 323	55 481	117 840	73 480	312 124

31.12.2020 MILLIONER KRONER									
	Investment grade AAA til BBB	Lavere rating	Offentlig garanti	Bank og finans	Boliglån < 80% ¹	Boliglån > 80% ¹	Øvrige	Totalt	Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	27 554	35	0	0	0	0	1 397	28 986	28 986
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	130 769	0	377	0	0	0	23 034	154 180	154 180
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning	109 855	1 690	4 208	8 592	0	0	12 745	137 089	117 540
Rentefond	0	0	0	0	0	0	24 889	24 889	24 889
Utlån og fordringer	31 536	0	0	300	0	0	0	31 836	25 170
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	11 561	0	0	0	0	0	0	11 561	9 108
Kontanter og innskudd	2 703	0	0	69	0	0	0	2 772	2 772
Utlån	0	0	88 746	0	21 108	2 972	2 834	115 660	115 660
Sum	313 979	1 725	93 331	8 960	21 108	2 972	64 899	506 973	478 305

¹ Disse to kolonnene gir informasjon på andel boliglån med pantsikkerhet innenfor 80 % av verdigrunnlag og boliglån som overgår 80 % pantsikkerhet av verdigrunnlag.

SPESIFISERING AV INVESTMENT GRADE MILLIONER KRONER	AAA	AA	A	BBB	Sum Investment grade
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	12 029	4 063	9 063	2 400	27 554
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	22 528	19 734	59 503	29 004	130 769
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning	31 049	8 886	36 354	33 566	109 855
Rentefond	0	0	0	0	0
Utlån og fordringer	0	22 806	7 628	1 102	31 536
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	0	3 838	7 692	31	11 561
Kontanter og innskudd	0	2 002	701	0	2 703
Utlån	0	0	0	0	0
Sum	65 606	61 328	120 942	66 103	313 979

Med kredittrisiko menes risikoen for at motparten ikke skal klare å møte sine forpliktelser til KLP Konsernet. I denne tabellen er kredittrisikoen målt ved ratingbyråers estimater på hvor høy kredittverdighet de ulike utstederne av rentepapirer har. For eiendeler som ikke er ratet så er de lagt i andre kategorier som beskriver kredittrisiko, eksempelvis sektor og garantier.

Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer. For å overvåke kredittrisiko i utlånene og investeringene er det nedsatt en egen kredittkomite som møtes på jevnlig basis. Grensene for kredittrisiko mot den enkelte debitor fastsettes av komiteen. Endringer i debtors kredittvurdering overvåkes og følges opp av KLP Kapitalforvaltning AS.

Konsernet har god balanse mellom norske og internasjonale obligasjoner, og har en portefølje av utelukkende gode kreditter. Konsernet har en høy konsentrasjon av gjeldsinstrumenter rettet mot norsk offentlig sektor, som anses å ha en lav kredittrisiko.

I noteinndelingen er det benyttet rating fra Standard & Poor's, Moodys, Fitch, Scope Ratings og Nordic Credit Rating. Ratingen er konvertert til S&P sin ratingtabell, hvor AAA er tilknyttet papirer med høyest kredittverdighet. Laveste rating av de fem er benyttet og alle fem ratingselskaper er likestilte som grunnlag for investeringer i rentepapirer. Det som er klassifisert som «Øvrige» er i all hovedsak verdipapirer utstedt av kraftselskaper og andre foretaksobligasjoner. KLP Konsernet har strenge retningslinjer for investeringer i rentepapirer, som også gjelder for investeringer som faller inn under kategorien Øvrige.

Linjene i noten er sammenfallende med balanseoppsettet. Unntakene er gjeldsinstrumenter til virkelig verdi som er delt opp i tre kategorier i noten og utlån som vist samlet i noten, men som befinner seg på to linjer i balansen (virkelig verdi og amortisert kost).

Konsernregnskapet viser enheter KLP konsernet anses å ha kontroll over. Dette gir inntrykk av en høyere risiko enn hva som er reelt, da risiko som konsernet ikke bærer vises i regnskapet. I ytterste kolonne vises det kun foretak, og faktisk eierskap i fond som konsernet har ved periodeslutt.

MILLIONER KRONER	31.12.2021		31.12.2020	
	Konsolidert	Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond	Konsolidert	Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
TI STØRSTE MOTPARTER				
Motpart 1	15 032	11 995	15 388	14 159
Motpart 2	14 514	11 891	13 120	9 013
Motpart 3	10 578	7 482	12 585	8 160
Motpart 4	8 586	6 660	8 744	8 034
Motpart 5	7 828	6 377	7 409	7 208
Motpart 6	7 706	5 830	6 155	5 622
Motpart 7	6 377	5 548	5 857	5 604
Motpart 8	5 878	4 928	5 622	4 710
Motpart 9	5 548	4 698	4 768	4 698
Motpart 10	4 698	4 506	4 747	3 915
Sum	86 745	69 916	84 395	71 123

Tabellen ovenfor viser de ti største motpartene KLP konsernet har eksponering mot. Beløpene oppgitt er balanseført verdi. «Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond» inkluderer kun det som er i konsernets eie og hvor konsernet innehar reell kredittrisiko. Majoriteten av de ti største motpartene er enten finansinstitusjoner eller motparter omfattet av en offentlig garanti (statlig eller kommunal garanti).

Note 15 **Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring**

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
Premiereserve - ordinær tariff	487 409	457 514
Premiefond, bufferfond og pensjonistenes overskuddsfond	38 825	38 588
Tilleggsavsetning	48 812	43 460
Kursreguleringsfond	77 194	55 487
Andre avsetninger	1	18
Sum forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring	652 240	595 068

Note 16 **Annen kortsiktig gjeld**

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
Kortsiktig gjeld verdipapirhandel	3 645	3 029
Påløpt ikke utlignet skatt	888	1 489
Forskuddstrekk pensjonsordning	491	447
Leverandørgjeld	226	270
Forhåndsinnkalt tilskudd til forsikringsvirksomheten	544	576
Øvrig kortsiktig gjeld	1 342	1 049
Sum annen kortsiktig gjeld	7 136	6 859

Note 17 **Kapitalkrav**

I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en annen verdi i regnskapet legges derfor mer-/mindreverdiene til. For KLPs forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på aktuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen, samt fondsobligasjonslånet. Kapitalgruppe 2 består av ansvarlige lån og ikke-innbetalt supplerende kapital. Finanstilsynet har godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes med som supplerende kapital med et beløp tilsvarende 2,5 % av foretakets premiereserve. Kapital som kan medregnes i kapitalgruppe 2 er i hovedsak begrenset oppad til 50 % av kapitalkravet.

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er foretakets solvensgrad 265% som er godt over foretakets mål om minst 150 %. Med det midlertidige fradraget er solvensgraden 289%.

	31.12.2021	31.12.2020
SOLVENSGRAD	265 %	261 %

MILLIARDER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
FORENKLET SOLVENS II BALANSE		
Eiendeler, bokført	710	655
Merverdier HTF/lån og fordringer	6	15
Merverdier øvrige utlån	0	1
Øvrige mer/mindreverdier	0	0
Utsatt skattefordel	0	0
Sum eiendeler etter solvens II	716	671

MILLIARDER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
FORENKLET SOLVENS II BALANSE		
Beste estimat	647	598
Risikomargin	14	14
Ansvarlige lån/fondsobligasjonslån	5	5
Andre forpliktelser	13	18
Utsatt skatteforpliktelse	1	1
Sum forpliktelser etter solvens II	680	637
Eiendeler minus forpliktelser	36	34
- Utsatt skattefordel	0	0
+ Fondsobligasjonslån	2	2
Basiskapital - kapitalgruppe 1	37	35
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 1	37	35
Ansvarlige lån	3	4
Basiskapital - kapitalgruppe 2	3	4
Supplerende kapital	12	11
Supplerende kapital - kapitalgruppe 2	12	11
Fradrag for maks. kapital i gruppe 2	-8	-7
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 2	8	8
Utsatt skattefordel	0	0
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 3	0	0
Tellende ansvarlig kapital under Solvens II	45	43
Solvenskapitalkrav (SCR)	17	16
Solvensgrad	265 %	261 %

¹ Endelig beregning av solvensgrad pr 31.12.2020 gir en solvensgrad på 261 %. Dette er en reduksjon på 3 % mot tidligere rapportert.

Note 18 **Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør**

31.12.2021 MILLIONER KRONER				Relaterte beløp som ikke er presentert netto				
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balansført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp	Netto beløp justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
EIENDELER								
Finansielle derivater	3 253	0	3 253	-2 375	-1 753	-709	281	281
Repoer	1 200	0	1 200	-1 200	0	0	0	0
Sum	4 453	0	4 453	-3 575	-1 753	-709	281	281
GJELD								
Finansielle derivater	4 740	0	4 740	-2 375	-367	-669	1 363	1 301
Repoer	1 241	0	1 241	0	0	0	1 241	41
Sum	5 982	0	5 982	-2 375	-367	-669	2 605	1 342

31.12.2020 MILLIONER KRONER				Relaterte beløp som ikke er presentert netto				
	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balanseført verdi	Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	Netto beløp	Netto beløp justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
EIENDELER								
Finansielle derivater	11 561	0	11 561	-771	-9 516	0	1 570	1 276
Repoer	1 759	0	1 759	-914	0	0	845	845
Sum	13 320	0	13 320	-1 685	-9 516	0	2 415	2 121
GJELD								
Finansielle derivater	789	0	789	-771	-72	0	18	18
Repoer	914	0	914	0	0	0	914	0
Sum	1 702	0	1 702	-771	-72	0	932	18

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av nettingavtaler i konsernet; hvilke muligheter konsernet har for å motregne bilaterale avtaler mot andre motparter dersom disse skulle gå konkurs, og beløpet som gjenstår om alle slike nettingavtaler materialiseres. Noten viser derivatposisjoner og repo-avtaler i balansen. Repoer inngår i linjen "Gjeld til kredittinstitusjoner" i balansen.

De konsoliderte tallene inkluderer alle enheter KLP konsernet anses å ha kontroll over. I tillegg viser ytterste kolonne hvilket reelt nettobeløp som gjenstår om konsernet motregner avtalene; noe som kun inkluderer konsernselskaper av ordinær art.

Note 19 Pensjonsforpliktelser

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
Balanseført netto forpliktelse 01.01.	934	790
Resultatført pensjonskostnad	192	164
Resultatført finanskostnad	20	23
Aktuarielle gevinster og tap	-84	88
Innbetalt premie/tilskudd	-191	-120
Solgt virksomhet i 2020	0	-11
Balanseført netto forpliktelse 31.12.	870	934

FORUTSETNINGER	31.12.2021	31.12.2020
Diskonteringsrente	1,90 %	1,70 %
Lønnsvekst	2,75 %	2,25 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	2,50 %	2,00 %
Pensjonsregulering	1,73 %	1,24 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %

Effekten av endringer i forutsetningene er en reduksjon av forpliktelsen med 84 millioner kroner per 31.12.2021. Endringen er ført under "Poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet".

Note 20 Hendelser etter rapporteringsperioden

Skadevirksomheten

Ekstremværet «Gyda» som herjet langs norskekysten i januar 2022 er definert som en naturskade og kommer følgelig innenfor dekningen via Norsk Naturskadepool. De totale kostnadene for hele næringen blir fordelt etter de enkelte foretak sin markedsandel innen eiendomsforsikring.

Konsernets skadevirksomhets andel er i underkant av 5 %. Det er for tidlig å anslå det totale omfanget av skaden, men foreløpige anslag indikerer i overkant av 100 millioner kroner.

Virksomhetens andel vil dermed bli i underkant av 5 millioner kroner. I tillegg vil det komme noen

stormrelaterte skader som ikke dekkes av naturskadepoolen, f.eks. på biler. Det er ikke kjent hvilket omfang dette vil ha, men det er ikke antatt at dette vil være vesentlige beløp for virksomheten.

Livsforsikringsvirksomheten

Endring av disponeringer i årsregnskapet for 2020

Det har gjennom 2021 pågått en dialog med Finanstilsynet for å avklare enkelte disponeringer som ble gjennomført i årsregnskapet for 2020 for livsforsikringsvirksomheten. Dialogen har fortsatt inn i 2022, og kort tid før avleggelsen av kvartalsregnskapet etter 4. kvartal ble det avklart at livsforsikringsvirksomheten vil endre deler av disponeringene av 2020 - resultatet i forbindelse med avleggelsen av årsregnskapet for 2021. Endringene er ikke innarbeidet i kvartalsregnskapet som avlegges etter 4. kvartal 2021, men konsekvensene for de ulike regnskapspostene er vist i oppstillingen nedenfor. Den endrede disponeringen er ikke endelig avklart med Finanstilsynet, og kan bli ytterligere endret.

MILLIONER KRONER	Kvartalsregnskap etter 4. kvartal 2021	Foreløpig årsregnskap 2021	Endring
RESULTATREGNSKAP			
Endring i forsikringsmessige avsetninger	- 29 942	- 31 253	- 1 311
Driftsresultat	40 511	39 200	- 1 311
Resultat før skatt	2 338	1 027	- 1 311
Skattekostnad	- 1 076	- 748	328
Totalresultat	1 473	490	- 983
BALANSE			
Innskutt egenkapital	19 654	19 831	177
Opptjent egenkapital	22 061	20 901	- 1 160
SUM EGENKAPITAL	41 715	40 732	- 983
Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring	652 240	653 551	1 311
Annen kortsiktig gjeld	7 136	6 808	- 328
SUM GJELD	659 376	660 359	983

Nøkkeltall – akkumulert

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	3. kvartal 2021	2. kvartal 2021	1. kvartal 2021	4. kvartal 2020	3. kvartal 2020	2. kvartal 2020	1. kvartal 2020
KLP KONSERN								
Resultat før skatt	2 338	2 192	1 325	693	1 657	1 682	713	151
Forvaltningskapital	901 270	872 465	870 548	813 514	807 161	789 981	785 598	764 904
Egenkapital	41 715	41 439	40 154	39 742	39 416	39 243	37 245	36 836
Solvensgrad	265 %	264 %	257 %	258 %	261 %	244 %	230 %	214 %
Antall ansatte i konsernet	1 048	1 032	1 017	1 021	1 018	1 016	1 010	1 008
KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE								
Resultat før skatt	1 599	1 699	965	566	1 289	1 303	523	31
Premieinntekter for egen regning	50 161	41 163	33 634	7 041	37 102	29 081	17 124	9 589
- herav tilflyttet premiereserve	0	0	0	0	2 850	2 846	2 865	2 503
Erstatninger for egen regning	30 438	24 690	19 100	13 754	28 360	23 013	17 809	11 478
- herav fraflyttet premiereserve, tilleggsavs. og kursreguleringsfond	8 346	8 346	8 346	8 419	7 656	7 667	7 655	6 377
Eiendeler i kollektivporteføljen	659 281	644 160	626 280	603 076	604 782	582 108	574 890	570 649
Eiendeler i investeringsvalgporteføljen	2 199	2 156	2 215	2 081	2 044	2 012	1 966	2 082
Forsikringskundernes fond inkludert opptjent resultat	652 444	634 112	633 579	595 680	594 718	575 915	652 444	542 408
- herav fond med garantert avkastning	526 235	513 186	515 787	490 936	496 121	485 605	526 235	474 366
Ansvarlig kapital	44 874	44 536	43 473	41 580	42 742	42 507	41 148	38 960
Solvensgrad	290 %	289 %	282 %	287 %	282 %	264 %	252 %	234 %
Risikoresultat	589	625	293	191	-398	706	300	200
Avkastningsresultat	15134	9 347	7 232	4 688	12 350	6 831	3 417	-149
Administrasjonsresultat	35	159	61	41	171	187	64	39

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	3. kvartal 2021	2. kvartal 2021	1. kvartal 2021	4. kvartal 2020	3. kvartal 2020	2. kvartal 2020	1. kvartal 2020
Soliditetskapital	196 049	176 437	174 816	160 647	172 863	141 563	143 139	123 211
Bokført avkastning kollektivporteføljen	5,0 %	3,5 %	2,6 %	1,4 %	4,82 %	3,2 %	1,9 %	0,6 %
Verdijustert avkastning kollektivporteføljen	8,4 %	5,6 %	4,4 %	1,5 %	4,23 %	1,4 %	-0,5 %	-3,7 %
Avkastning investeringsvalgporteføljen (LIB)	8,9 %	5,8 %	5,0 %	1,9 %	4,20 %	0,4 %	-1,8 %	-5,7 %
Avkastning selskapsporteføljen	3,4 %	2,5 %	1,7 %	0,8 %	3,09 %	1,3 %	0,4 %	-0,1 %
KLP SKADEFORSIKRING AS								
Resultat før skatt	397,7	343,9	225,9	71,6	220,0	97,2	18,2	-126,1
Opptjente brutto premier	1 939,3	1 436,2	940,6	460,1	1 728,4	1 280,4	840,4	415,4
Premieinntekter for egen regning	1 864,6	1 380,9	903,6	441,7	1 657,6	1 227,8	804,6	397,9
Egenkapital	2 265,8	2 348,3	2 294,4	2 178,7	2 110,9	1 990,7	1 924,0	1 819,9
Skadeprosent	76,4 %	73,6 %	74,5 %	72,8 %	83,1 %	83,1 %	83,3 %	86,8 %
Totalkostnadsprosent	92,1 %	85,1 %	90,3 %	89,2 %	100,7 %	100,7 %	101,9 %	105,7 %
Avkastning på midler til forvaltning	5,0 %	3,4 %	2,6 %	0,6 %	5,0 %	2,3 %	0,8 %	-2,3 %
Ansvarlig kapital	2 278	2 290	2 267	2 193	2 132	2 006	1 934	1 815
Solvensgrad	224 %	267 %	252 %	238 %	239 %	246 %	234 %	213 %
Årlig premievolum person	871,40	846,7	828,9	806,8	786,0	759,8	734,6	709,3
Årlig premievolum arbeidsgiver	1 148,8	1 135,0	1 128,0	1 080,4	1 016,4	1 009,9	999,7	987,5
Netto nyttegning (akkumulert innenfor året.)	91,2	75,9	65,0	17,0	87,6	74,8	51,5	24,8
KLP BEDRIFTSPENSJON AS¹								
Resultat før skatt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	-13,7
Premieinntekter for egen regning	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	313,5
- herav tilflyttet premiereserve	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	133,2
Forsikringskundernes fond inkludert opptjent resultat	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	6 342
- herav fond med garantert avkastning	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	1 595
Avkastningsresultat	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	2,1
Risikoresultat	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	6,3

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	3. kvartal 2021	2. kvartal 2021	1. kvartal 2021	4. kvartal 2020	3. kvartal 2020	2. kvartal 2020	1. kvartal 2020
Administrasjonsresultat	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	-9,6
Ansvarlig kapital	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	171
Solvensgrad	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	81 %
Soliditetskapital	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	758,2
Bokført kapitalavkastning kollektivportefølje	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	0,8 %
Verdijustert kapitalavkastning kollektivportefølje	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	0,2 %
Avkastning innskuddspensjon med investeringsvalg	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	-11,9 %
Avkastning selskapsportefølje	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	solgt	0,1 %
KLP BANKEN KONSERN								
Resultat før skatt	116,1	93,8	54,3	48,6	136,8	101,7	39,8	21,6
Netto renteinntekter	308,6	232,8	152,8	75,7	317,3	229,3	136,0	75,7
Øvrige driftsinntekter	78,9	58,6	38,6	19,0	77,7	58,6	39,0	19,4
Driftskostnader, avskrivninger og tapsavsetninger	-238,5	-174,2	-118,6	-60,6	-232,1	-164,5	-119,1	-60,7
Netto realisert/urealisert endring finansielle instrumenter til virkelig verdi	-32,9	-23,5	-18,6	14,5	-26,1	-21,7	-16,1	-19,4
Innskudd	12 901	12 774	12 643	12 103	11 781	11 993	12 245	12 034
Utlån til kunder	22 090	21 365	21 409	20 894	20 570	20 610	20 121	19 143
Utlån med offentlig garanti	17 844	16 842	16 752	16 734	17 654	16 933	17 357	16 823
Misligholdte lån	36	32	34	57	54	48	77	97
Innlån ved utstedelse av verdipapirer	31 918	29 536	29 195	27 147	25 800	26 203	25 993	25 899
Forvaltningskapital	47 482	44 980	45 216	43 200	42 688	43 438	43 855	42 002
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	45 085	43 834	43 952	42 944	41 188	41 568	41 777	40 850
Egenkapital	2 521	2 490	2 474	2 470	2 427	2 389	2 343	2 322
Rentenetto	0,68 %	0,53 %	0,35 %	0,18 %	0,80 %	0,57 %	0,33 %	0,19 %

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	3. kvartal 2021	2. kvartal 2021	1. kvartal 2021	4. kvartal 2020	3. kvartal 2020	2. kvartal 2020	1. kvartal 2020
Resultat av ordinær drift før skatt	0,26 %	0,21 %	0,12 %	0,11 %	0,33 %	0,24 %	0,10 %	0,04 %
Egenkapitalavkastning før skatt	4,78 %	5,15 %	4,47 %	8,02 %	6,16 %	6,11 %	3,59 %	2,69 %
Kapitaldekning	18,7 %	18,6 %	18,4 %	19,3 %	19,5 %	18,7 %	18,4 %	18,8 %
Antall personkunder	46 463	47 750	46 872	46 116	45 406	44 842	44 213	43 712
Herav medlemmer i KLP	31 587	32 615	31 664	32 183	32 048	31 869	32 533	32 135
KLP KAPITALFORVALTNING AS								
Resultat før skatt	56	53	24,6	20,7	30,9	25,6	-1,9	-0,3
Totale midler til forvaltning	668 855	647 995	627 599	602 400	596 254	579 129	563 238	524 877
Midler forvaltet for eksterne kunder	136 792	123 811	121 308	111 821	103 378	100 106	87 968	74 598

¹ Virksomheten er solgt med regnskapsmessig virkning pr. 01.04.2020

Bærekraftsregnskap

Q4 2021

Integrere samfunnsansvar i all vår virksomhet

STRATEGISK MÅL

MEDARBEIDERSTATISTIKK

KLPs ansatte er en nøkkelressurs, og vi ønsker at KLP skal være en endringsdyktig organisasjon med engasjerte ansatte som evner å omsette egen kompetanse og teknologiske muligheter. Det er viktig at våre ansatte har et godt arbeidsmiljø, og vi jobber kontinuerlig med å redusere de ansattes sykefravær.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Indikatorene viser hvordan KLP bidrar mot flere av FNs bærekraftsmål:

- Mål 3, *God helse og livskvalitet*.
- Mål 8, *Anstendig arbeid og økonomisk vekst*, og spesielt delmål 8.8; Beskytte arbeiderrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere.

MÅLSETTING

KLPs mål er å ha lavere sykefravær enn 4 prosent.

Resultat i 4. kvartal

I fjerde kvartal av 2021 var det totale sykefraværet på 3,3 prosent. Dette er en liten økning sammenlignet med samme kvartal i fjor, men fortsatt lavere enn målsettingen på 4 prosent. Selv om samfunnet har åpnet gradvis mer opp etter sommeren kan fortsatt fokus på håndhygiene og smitteforebygging redusere forekomsten av annen sykdom som for eksempel forkjølelse og influensa. Økt fleksibilitet ved hjemmekontor kan også ha bidratt til å redusere korttidsfraværet.

	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	FNs bærekraftsmål
Ansatte i KLP	1 048	1 018	1 007	n/a
Sykefravær totalt	3,3 %	3,2 %	3,9 %	3.

DEFINISJON

Antall ansatte er faste ansatte i Norge, Sverige og Danmark, og inkluderer ansatte i permisjon og ansatte som jobber deltid.

Sykefravær er egenmeldt og legemeldt sykefravær. Korttidssykefravær er definert til 1-3 dager, langtidsfravær fire dager eller mer.

KLIMA OG MILJØ

KLP jobber for å redusere miljøpåvirkningen fra egen drift og støtter 1,5-gradersmålet. KLP har som mål å innrette egen virksomhet og våre investeringer etter målene i Parisavtalen.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Indikatorene viser hvordan KLP bidrar mot flere av FNs bærekraftsmål:

- Mål 9, *Innovasjon og infrastruktur*, og spesielt delmål 9.4; Oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og miljøvennlige teknologiformer.
- Delmål 11.6; Innen 2030 redusere negative konsekvenser for miljøet i storbyene, spesielt med hensyn til luftkvalitet og avfallshåndtering.
- Mål 13: *Stoppe klimaendringene*

MÅLSETTING

- Halvere klimagassutslipp fra egen drift innen 2030, med utgangspunkt i utslippene i 2010.
- Redusere energiforbruket i eiendomsporteføljen til 180 kWh per kvadratmeter.

Resultat i 4. kvartal

Koronapandemien og vedvarende smitteverntiltak fortsatte å prege virksomheten også i årets siste kvartal. KLP har hovedsakelig holdt fast ved hjemmekontor og restriksjoner på jobbreiser, men i perioder med færre lokale og nasjonale restriksjoner har også KLP myket opp sine føringer. Antall ansatte på kontoret og på jobbreise, var fortsatt lavt sammenlignet med fjerde kvartal 2020.

Smittevernstiltakene under pandemien har også påvirket aktiviteten i byggene i KLPs eiendomsportefølje, som blant annet har resultert i redusert energiforbruk, men dette forventes å stige noe ettersom samfunnet gjenåpner.

	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	FNs bærekraftsmål
Antall flyreiser	864	1 302	6 481	12.13.
Klimagassutslipp fra forretningsreiser med fly (tonn CO ₂ e)	52	150	803	12.13.
Energiforbruk i KLPs egne kontorlokaler (kWh per m ²)	97	97	127	9. 13.
Energiforbruk i KLPs eiendomsportefølje (kWh per m ²)	161	167	185	9.

DEFINISJON

Flyreiser og utslipp

Antall flyreiser er basert på tall fra vårt reisebyrå, og det er antall strekninger som rapporteres. En strekning vil si en enkelt distanse, og en tur-retur reise kan bestå av flere strekninger.

Klimagassutslipp fra flyreiser er også basert på tall fra vårt reisebyrå. De benytter utregningsmetode og utslippsfaktorer fra ICAO (International Civil Aviation Organization).

Energiforbruk i KLPs egne kontorlokaler

Energiforbruket er en vesentlig kilde til KLPs klimagassutslipp. Energiforbruket i KLPs egne kontorlokaler er ikke temperaturkorrigert, men viser faktisk forbruk. Med egne kontorlokaler menes de kontorlokalene KLP-konsernets egne ansatte jobber i.

I første kvartal 2021 tok KLP i bruk et nytt energi- og miljøoppfølgingssystem for eiendommene i KLPs eiendomsportefølje. Det har tatt tid å implementere dette, og det kan forekomme enkelte mangler i underlaget. KLP Eiendom i Trondheim har flyttet til et nytt og mer effektivt kontorbygg. Dette kan påvirke og gjenspeiles i energiforbruket når energioppfølgingssystemet er fullt ut tatt i bruk, og det er mulig å hente ut oppdatert data.

Energiforbruk i KLPs eiendomsportefølje

Data som rapporteres er gjennomsnittlig 12 måneders klimakorrigert spesifikk energibruk for egendriftede bygg.

Med egendriftede bygg menes de eiendommene som KLP eier, har ansvar for drift og vedlikehold, og hvor KLP har muligheten til å iverksette og måle effekten av miljøtiltak. Dette er bygg i Oslo, Trondheim, København og Stockholm. Alle disse byggene har energioppfølgingssystem hvor energi- og vannforbruk registreres og overvåkes. I de aller fleste byggene er leietakers energiforbruk også medtatt, slik at vi har oversikt over totalt energiforbruk på byggene.

Energiforbruk kWh per kvadratmeter per år for KLPs egendriftede bygg er temperaturkorrigert for å kunne måle effekt av iverksatte energisparingstiltak.

I første kvartal 2021 tok KLP i bruk et nytt energi- og miljøoppfølgingssystem for eiendommene i KLPs eiendomsportefølje. Det har tatt tid og implementere dette, og på grunn av manglende underlag fra noen eiendommer er ikke hele arealet inkludert i rapporteringen for fjerde kvartal. Tallene er ikke helt sammenlignbart med historiske tall, men andelen eiendommer med underlag forventes å øke frem mot neste kvartal.

Selskapet har en stor portefølje med bygg, som også endrer seg over tid. De enkelte byggene kan også endre bruksmønster i kortere eller lengre tidsperioder, som for eksempel i forbindelse med leietakerutskiftninger.

Det kan være ulike grunner til at det av og til ikke er mulig å få innhentet korrekte tall, eksempelvis ved feil på målere eller for sent innrapporterte tall fra våre underleverandører. Dette tas høyde for ved at rapporteringen kun inkluderer KLPs egendriftede bygg og som har

sammenliknbare driftsforhold 12 måneder tilbake i tid fra rapporteringstidspunktet. Det betyr imidlertid at byggene KLP rapporterer på varierer noe fra år til år, men vurderingen er at dette likevel vil plukke opp de riktige trendene i selskapets eiendomsmasse.

Øke investeringer som fremmer en bærekraftig utvikling og støtter opp om våre finansielle mål

STRATEGISK MÅL

ØKE KLIMAVENNLIGE INVESTERINGER

KLPs investeringer fremmer mange ulike dimensjoner ved en bærekraftig utvikling, men gitt KLPs fokus på klimaendringer satser vi særlig på klimavennlige investeringer. KLP ønsker å styre kapitalen i en klimavennlig retning, og har satt konkrete mål for utvalgte investeringer.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Indikatorene viser hvordan KLP bidrar mot flere av FNs bærekraftsmål

- Mål 7, *Ren energi til alle*, derunder delmål 7.1; Innen 2030 sikre allmenn tilgang til pålitelige og moderne energikilder, delmål 7.2; Innen 2030 betydelig øke andelen fornybar energi i verdens samlede energiforbruk og delmål 7.a; Innen 2030 styrke det internasjonale samarbeidet for å lette tilgangen til forskning og teknologi på området ren energi
- Mål 9, *Industri, innovasjon og infrastruktur*, spesielt delmål 9.a; Legge til rette for en bærekraftig og robust utvikling av infrastrukturen i utviklingsland ved å øke den finansielle, teknologiske og faglige bistanden, og 9.4; Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og miljøvennlige teknologiformer.
- Delmål 15.2; Innen 2020 fremme innføringen av en bærekraftig forvaltning av all slags skog, stanse avskoging, gjenopprette forringede skoger, og i betydelig grad øke gjenreising og nyplanting av skog på globalt nivå
- Delmål 17.3; Mobilisere ytterligere finansielle ressurser til utviklingslandene fra flere kilder.

MÅLSETTING

Øke KLPs klimavennlige investeringer med 6 nye milliarder kroner per år.

Resultat i 4. kvartal

I fjerde kvartal hadde KLP en netto økning i nye klimavennlige investeringer på 49,5 millioner, og totalt i 2021 investerte KLP nye 8,13 milliarder. Dette er blant annet investeringer i fornybar energi i Norge og verden, bærekraftig infrastruktur og bærekraftig skog.

MILLIONER KRONER	Endring 4. kvartal		31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	FNs bærekraftsmål
	2021	2020				
Fornybar energi i Norge	-4 134	-1502	20 051	22 482	23 258	7.
Fornybar energi internasjonalt	1 396	1 485	8 581	6 624	3 127	7.
Fornybar energi i utviklingsland	20	50	1 168	932	725	7. 9. 17.
Miljøbygg i eiendomsporteføljen	423	2 206	15 176	17 635	14 197	9.
Grønne obligasjoner	-156	53	5 813	1 881	890	n/a
Andre klimavennlige investeringer	-405	2 930	6 006	4 493	295	7. 9. 15. 17.
Totalt	-2 856	5 222	56 795	54 046	42 493	7. 9. 15. 17
Som andel av KLPs totale investeringer	-1 %	1 %	8 %	9 %	7 %	n/a
Fornybar energi (markedsverdi)	-5 141	-935	29 800	31 679	29 748	7.
Fornybar energi (som andel av KLPs totale investeringer)	-1 %	0 %	4 %	5 %	5 %	7.
Fossil energi (markedsverdi)	2 556	96	12 441	7 818	10 823	n/a
Fossil energi (som andel av KLPs totale investeringer)	1 %	0 %	2 %	1 %	2 %	n/a
Miljøbygg i eiendomsporteføljen (markedsverdi)	423	2 206	15 176	17 635	14 197	9.
Miljøbygg i eiendomsporteføljen (som andel av KLPs eiendomsportefølje)	-1 %	2 %	17 %	22 %	19 %	n/a

DEFINISJON

Det er markedsverdien av investeringene, i millioner kroner, som oppgis.

Fornybar energi i Norge

Fornybar energi i Norge er aksje- og obligasjonsinvesteringer i norske kraft- og nettselskaper. Kraftselskapene er klassifisert som el-produsenter fra vannkraft, vindkraft eller biobrensel. Tallet inkluderer også utlån til selskaper og prosjekter i Norge innen kraftsektoren, noe det ikke har gjort tidligere. Tallet er derfor ikke direkte sammenlignbart med tidligere år.

Fornybar energi internasjonalt

Fornybar energi internasjonalt er investeringer i prosjekter innen fornybar energi rundt verden. Dette er både egenkapital-investeringer og prosjektfinansiering. Investeringene gjøres enten gjennom eksterne fondsforvaltere spesialisert på energi eller andre samarbeidspartnere. Nytt i fjerde kvartal er at vi også har inkludert børsnoterte selskaper med mer enn 95 prosent av inntektene fra fornybar energi.

Fornybar energi i utviklingsland

Fornybar energi i utviklingsland er investeringer i nye prosjekter innen fornybar energi i utviklingsland. Investeringene gjøres dels som direkteinvesteringer i samarbeid med Norfund, dels som fondsinvesteringer gjennom fondsforvalterne Climate Investor One og Climate Investor 2. Investeringene er en del av KLPs portefølje for utviklingsinvesteringer, som er ett av virkemidlene i *Retningslinje for KLP som ansvarlig investor*. Formålet er å oppnå både finansiell avkastning og samfunnsmessig gevinst. Investeringene baseres på kommersielle risiko- og avkastningsvurderinger, men vektlegger også effekten på samfunns- og miljømessige parametere.

Miljøbygg

Det er markedsverdien av miljøbygg i KLPs eiendomsportefølje som rapporteres. Miljøbygg er definert som bygg med energiklasse A eller B. Dette er i henhold til det foreslåtte taksonomi-regelverket i EU-taksonomien. Tidligere har definisjonen i tillegg inkludert bygg som er BREEAM sertifisert med minimum oppnådd karakter *very good*, som produserer egen energi gjennom solcellepaneler, eller som har vunnet en norsk eiendomspris hvor miljø er en viktig måleparameter. Den oppdaterte definisjonen er derfor strengere og inkluderer færre bygg. Historiske tall er ikke oppdatert i henhold til den nye definisjonen, og tallene er derfor ikke direkte sammenlignbare.

Grønne obligasjoner

Markedsverdien omfatter obligasjoner som er klassifisert som grønne og verifisert av en ekstern tredjepart, og som ikke allerede er medregnet i KLPs investeringer i fornybar energi i Norge ovenfor.

Andre klimavennlige investeringer

Klimavennlige investeringer som ikke faller inn under en av hovedkategoriene over plasseres her. Dette inkluderer blant annet utlån til el-ferger og investeringer i et fond som investerer i FSC-sertifiserte skogeiendommer. I fjerde kvartal inkluderes også et nytt investerings samarbeid for bærekraftig infrastruktur samt grønne utlån til kommuner, fylkeskommuner og bedrifter med offentlig tilknytning. Lånet må ha en klar positiv miljø- og klimaeffekt og tilfredsstillende gitte kriterier, og går til prosjekter innen vann, avløp og renovasjon, transport og nybygg og rehabilitering av bygg. Børsnoterte kraftselskaper internasjonalt som i all hovedsak genererer elektrisitet fra fornybare kilder er tatt ut av denne definisjonen. Disse justeringene gjør at tallet ikke er direkte sammenlignbart med historiske tall.

Andel av totalporteføljen

Andelen er beregnet som investeringenes andel av KLPs kollektivportefølje.

Fossil energi

Tallet er markedsverdien av KLPs investeringer i selskaper klassifisert som olje- og gasselskaper, herunder eksempelvis letevirksomhet, produksjon og raffinaderi. Transport- og oljeserviceselskaper er ikke inkludert.

BANK OG FINANS I UTVIKLINGSLAND

Underutviklede finansinstitusjoner og manglende tilgang på finansielle tjenester så som sparing, lån og forsikring for befolkningen er til hinder for fattigdomsreduksjon i utviklingsland. KLP ønsker gjennom sine investeringer i finans i utviklingsland å bidra til økonomisk vekst og bedre levekår.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Indikatorene viser hvordan KLP bidrar mot flere av FNs bærekraftsmål:

- Delmål 1.4; Innen 2030 sikre at alle kvinner og menn, særlig fattige og sårbare personer, har lik rett til økonomiske ressurser, egnet teknologi og finansielle tjenester herunder mikrofinansiering.
- Delmål 5.a; Iverksette reformer for å gi kvinner lik rett til økonomiske ressurser samt tilgang til eierskap til og kontroll over jord og annen form for eiendom, finansielle tjenester, arv og naturressurser.

- Delmål 8.3; Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktive aktiviteter, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet svært små, små og mellomstore bedrifter, blant annet ved å gi dem tilgang til finansielle tjenester, og delmål 8.10; Styrke nasjonale finansinstitusjoners evne til å stimulere til og utvide tilgangen til bank- og forsikringstjenester samt finansielle tjenester for alle.
- Delmål 9.3; Øke tilgangen til finansielle tjenester, inkludert rimelig kreditt, for små industribedrifter og andre bedrifter, særlig i utviklingsland
- Delmål 11.1; Innen 2030 sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger og grunnleggende tjenester til en overkommelig pris
- Delmål 17.3; Mobilisere ytterligere finansielle ressurser til utviklingslandene fra flere kilder.

MÅLSETTING

Øke investeringer i bank og finans i utviklingsland og dermed bidra til økonomisk vekst og bedre levevilkår i utviklingsland.

Resultat i 4. kvartal

I fjerde kvartal økte markedsverdien av KLPs investeringer i bank og finans i utviklingsland med 66 millioner. Økningen skyldes at en tidligere investering i NorFinance først ble registrert dette kvartalet, samt en økning i markedsverdien og en gunstig valutakurs for omregning.

MILLIONER KRONER	Endring 4. kvartal		31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	FNs bærekraftsmål
	2021	2020				
Bank og finans i utviklingsland	55	-56	886	665	713	1. 5. 8. 9. 11. 17

DEFINISJON

Investeringer i bank og finans i utviklingsland er KLPs investeringer i Nordic Microfinance Initiative (NMI) (tidligere Norsk mikrofinansinitiativ) og NorFinance. NorFinance er et investeringsselskap KLP eier sammen med blant andre Norfund. Investeringene gjøres som en del av KLPs portefølje for utviklingsinvesteringer, som er ett av virkemidlene i *Retningslinje for KLP som ansvarlig investor*. Formålet er å oppnå både finansiell avkastning og samfunnsmessig gevinst.

SÅKORNINVESTERINGER

KLP ønsker å bidra til at gode ideer kan forfølges lokalt og skape arbeidsplasser i Norge. Ved å investere i nyskaping skal KLP bidra til lokal verdiskaping og det grønne skiftet i Norge.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Indikatorene støtter blant annet opp om FNs bærekraftsmål 8, *Anstendig arbeid og økonomisk vekst*, spesielt delmål 8.3; støtte produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet svært små, små og mellomstore bedrifter, blant annet ved å sørge for tilgang til finansielle tjenester.

MÅLSETTING

Øke investeringer i såkornfond og dermed bidra til nyskaping og innovasjon.

Resultat i 4. kvartal

Verdien av KLPs såkorninvesteringer økte med 57 millioner i fjerde kvartal. Årsaken er både nye investeringer KLP har gjort til fondene og at markedsverdien har økt.

	Endring 4. kvartal					
MILLIONER KRONER	2021	2020	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	FNs bærekraftsmål
Såkorninvesteringer i Norge	57	4	310	15	8	8.

DEFINISJON

Det er markedsverdien av gjennomførte investeringer som rapporteres. Ved utgangen av fjerde kvartal hadde KLP investert i 13 ulike såkornfond.

Påvirke selskaper og bransjer til mer bærekraftig drift

STRATEGISK MÅL

ENGASJERT OG ANSVARLIG EIER

KLP er en engasjert og ansvarlig eier som søker å påvirke både enkeltelskaper, bransjer og markeder.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Som en ansvarlig investor og eier har KLP dialog med selskaper om mange temaer relatert til FNs bærekraftsmål. KLPs utelukkelseskriterier er også i samsvar med bærekraftsmålene. Indikatorene viser hvordan KLP bidrar mot flere av FNs bærekraftsmål:

- Delmål 3.a; Styrke gjennomføringen av Verdens helseorganisasjons rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader i alle land.
- Mål 5, *Likestilling mellom kjønnene*
- Mål 7, *Ren energi til alle*
- Delmål 8.7; Treffe umiddelbare og effektive tiltak for å avskaffe tvangsarbeid, få slutt på moderne slaveri og menneskehandel og sikre at de verste formene for barnearbeid forbyes og avskaffes.
- Delmål 12.6; Stimulere selskaper til å innføre bærekraftige arbeidsmetoder og integrere informasjon om bærekraft i sine rapporteringsrutiner.
- Mål 14, *Livet i havet*
- Mål 15, *Livet på land*
- Delmål 16.2; Stanse overgrep, utnyttning, menneskehandel og alle former for vold mot og tortur av barn, delmål 16.4; Innen 2030 oppnå en betydelig reduksjon av ulovlige finans- og våpenstrømmer og delmål 16.5; Oppnå en betydelig reduksjon i alle former for korrupsjon og bestikkelser.

MÅLSETTING

- KLP har som mål å stemme på 95 prosent av generalforsamlingene både i Norge og internasjonalt.
- KLP hadde som mål å følge opp 60 i selskaper i fjerde kvartal og 240 selskaper i løpet av året.

Resultat i 4. kvartal

Ved utgangen av fjerde kvartal hadde KLP stemt ved 99 prosent av generalforsamlingene i utenlandske selskaper, og oppnådde målsettingen. For norske selskaper stemte KLP ved 85 prosent av generalforsamlingene, som er under målsettingen om 95 prosent. Noe av forklaringen er at det ikke ble varslet tilstrekkelig tid i forkant av stemmeleverandøren om generalforsamling, slik at KLP ikke rakk å avlevere stemmegivning i tide. Det har også vært tilfeller hvor selskaper har sendt dokumentasjon for sent, og i disse tilfellene har KLP hatt møter med selskapet i etterkant for å forklare våre forventninger knyttet til generalforsamlinger. som KLP benytter til at vi kan stemme, noe som kan delvis kan forklare nedgangen.

I 2020 byttet KLP tjenesteleverandør til en som ikke tilbyr dialog som tjeneste. Oppfølging av selskaper har derfor kun vært gjennom direkte dialog mellom KLP og selskapene. I fjerde kvartal var KLP i dialog med 137 selskaper, og ved utgangen året var totalt 294 selskaper fulgt opp på temaer knyttet til ESG, blant annet menneskerettigheter i konfliktområder, skraping av skip, skatt og åpenhet, arbeidstakerrettigheter i Kina og i Gulfen, miljøskade, bærekraftig havbruk, klimarisiko og barnerettigheter.

	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	FNs bærekraftsmål
Selskaper utelukket fra investeringene	657	560	534	Alle bærekraftsmål
Generalforsamlinger i norske selskap hvor KLP har stemt (antall / andel)	98 (85 %)	112 (97 %)	102 (97 %)	n/a
Generalforsamlinger i utenlandske selskaper hvor KLP har stemt (antall / andel)	8 779 (98 %)	8 052 (96 %)	7 512 (97 %)	n/a
Unike selskaper KLP har hatt direkte dialog med om ESG-temaer	294	362	191	Alle bærekraftsmål

DEFINISJON

Utelukkede selskaper

Antall utelukkelse viser til totalt antall selskaper KLP har ekskludert fra investeringene på grunn av brudd på *Retningslinje for KLP som ansvarlig investor* ved utgangen av året.

Generalforsamlinger

KLP benytter tjenester fra ISS for å stemme på generalforsamlinger i selskaper vi er investert i. Ved generalforsamlinger i norske selskaper (hjemmehørende eller børsnotert i Norge) stemmer KLP manuelt gjennom ISS. Ved generalforsamlinger i utenlandske selskaper benytter KLP proxy-stemmegiving gjennom ISS.

Dialog med selskaper

Antall unike selskaper KLP har hatt dialog med viser til selskaper som KLP har vært i direkte dialog med under året ESG-temaer. KLP kan ha flere dialoger med et selskap i løpet av året knyttet til ulike temaer innen ESG, og vår oppfølging varierer i omfang, tema og tidsperspektiv. Dette er en form for eierskapsutøvelse der vi er i dialog med selskaper for å avklare hvordan de håndterer samfunnsansvarsutfordringer samt kommuniserer KLPs forventninger som investor og eier.

Utvikle produkter og tjenester som bidrar til positiv samfunnsutvikling

STRATEGISK MÅL

UTLÅNSVIRKSOMHET

KLPs utlånsvirksomhet retter seg i stor grad mot norske kommuner og fylkeskommuner og annen offentlig virksomhet. Lånene benyttes til formål som bidrar til å redusere nasjonale klimagassutslipp, og som kommer samfunnet som helhet til gode.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Indikatorerne støtter opp om FNs bærekraftsmål 9, *Industri, innovasjon og infrastruktur*, og spesielt delmål 9.1; Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur.

MÅLSETTING

Øke utlån til denne typen formål.

Resultat i 4. kvartal

KLPs utlån til kommuner og fylkeskommuner økte med netto 1,8 milliarder i fjerde kvartal. Det ble det gitt 6 nye grønne lån netto utbetalt 155,8 millioner kroner, blant annet til GIVAS IKS, nye Bardu skole og investeringer i landstrøm for Bodø Havn KF. Totalt for året utbetalte KLP Banken 19 nye grønne lån.

MILLIONER KRONER	Endring 4. kvartal		31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	FNs bærekraftsmål
	2021	2020				
Utlån til vei og transport	7 096	153	9 700	9 525	8 812	9.
Utlån til offentlig eiendom	-204	-332	4 129	4 543	4 987	9.
Utlån til offentlig sektor og virksomheter	-6 264	1 763	66 470	63 943	56 434	9.
Utlån til vann, avløp og renovasjon	66	122	3 717	3 112	203	9.
Grønne utlån	283	0	2 575	277	ny	9.

DEFINISJON

Utlån til offentlig eiendom er utlån til eksempelvis skolebygg, rådhus og andre kommunale bygg. Utlån til offentlig sektor og virksomheter er finansiering av ulike typer investeringer i kommuner og fylkeskommuner som for eksempel barnehager, sykehjem, skoler o.l.

Grønne utlån kan gis til kommuner, fylkeskommuner og bedrifter med kommunal tilknytning. Lånet må ha en klar positiv miljø- og klimaeffekt og tilfredsstillende ulike kriterier, avhengig av hva slags prosjekt det er. Kriteriene er basert på *Green Bond Principles*, *Climate Bond Initiative Taxonomy* og *Nordic Public Sector Issuers Position Paper on Green Bonds Impact Reporting*. Kriteriene revideres løpende ved behov.

Kommunal Landspensjonskasse

4. kvartal 2021

Resultatregnskap

Kommunal Landspensjonskasse

NOTE	MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
3	Premieinntekter for egen regning	8 998	8 021	50 161	37 102
	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	2 757	2 069	6 736	6 009
	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3 086	2 143	12 587	11 224
	Verdiendringer på investeringer	7 965	14 272	17 896	1 240
	Realisert gevinst og tap på investeringer	2 984	-2 245	12 550	5 698
	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	16 792	16 239	49 770	24 170
	Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	63	74	181	74
	Andre forsikringsrelaterte inntekter	331	305	1 274	1 192
4	Erstatninger	-5 748	-5 347	-30 438	-28 360
	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser	-19 897	-22 021	-58 133	-27 649
	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsvalgportefølje	-96	-102	-173	487
	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser	79	2 929	-9 415	-4 111
5	Forsikringsrelaterte driftskostnader	-481	-347	-1 372	-1 172
	Andre forsikringsrelaterte kostnader	-333	-309	-1 286	-1 206
	Resultat av teknisk regnskap	-292	-558	569	526
	Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	258	611	1 292	1 457
	Andre inntekter	-1	18	10	18
13	Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-66	-86	-272	-712
	Resultat av ikke-teknisk regnskap	191	543	1 030	762

NOTE	MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
	Resultat før skattekostnad	-101	-14	1 599	1 289
	Skattekostnader	74	-29	-202	-204
	Resultat før andre inntekter og kostnader	-27	-44	1 396	1 085
12	Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	217	145	48	-49
	Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden	133	72	36	-39
	Justering av forsikringsforpliktelsene	-46	-21	-16	12
	Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	-54	-36	-12	12
	Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	250	160	56	-63
	TOTALRESULTAT	223	116	1 452	1 021
	DISPONERINGER OG OVERFØRINGER, FORELØPIG 2021 / ENDELIG 2020:				
	Overført egenkapitaltilskudd			-634	-611
	Overført risikoutjevningsfond			-277	136
	Overført annen opptjent egenkapital			-541	-546
	Sum resultatdisponeringer og overføringer			-1 452	-1 021

Balanse

Kommunal Landspensjonskasse

NOTE	MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
	Immaterielle eiendeler	727	602
7	Investerings eiendommer	1 004	1 017
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	3 507	3 380
	Aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	5 177	4 910
6	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	19 456	19 012
6,7	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	12 221	12 816
	Fordringer	1 407	1 922
11	Bruksrette eiendeler	973	1 081
	Andre eiendeler	796	710
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		45 268	45 450
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	70 206	61 742
	Aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	4 958	4 254
	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	12 524	13 263
6	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	259 608	248 813
6,7	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	311 984	276 710
Sum investeringer i kollektivporteføljen		659 281	604 782
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	256	223
	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	63	66
6	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	753	720
6,7	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 126	1 034
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen		2 199	2 044
Sum eiendeler i kundeporteføljene		661 480	606 826
SUM EIENDELER		706 748	652 277

NOTE	MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
	Innskutt egenkapital	19 654	18 194
	Opptjent egenkapital	22 006	21 188
	Sum egenkapital	41 661	39 382
6	Ansvarlig lånekapital mv.	4 604	4 898
14	Premiereserve mv.	485 858	456 055
	Tilleggsavsetninger	48 626	43 325
	Kursreguleringsfond	77 397	55 137
	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	38 333	38 124
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	650 213	592 642
14	Pensjonskapital mv.	1 552	1 478
	Tilleggsavsetninger	186	135
	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	492	464
	Sum forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	2 230	2 077
12	Pensjonsforpliktelser o.l.	553	594
	Forpliktelser ved periodeskatt	587	1 155
	Forpliktelser ved utsatt skatt	444	614
11	Leieforpliktelser	1 012	1 099
9	Forpliktelser	5 261	9 506
	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	182	309
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	706 748	652 277
POSTER UTENOM BALANSEN			
	Betingede forpliktelser	26 074	26 011

Egenkapitaloppstilling

Kommunal Landspensjonskasse

2021 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko-utjevningfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 01.01.2021	18 194	5 404	15 784	39 382
Resultat før andre inntekter og kostnader	634	277	485	1 396
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			48	48
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden			36	36
Justering av forsikringsforpliktelsene			-16	-16
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-12	-12
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			56	56
Totalresultat	634	277	541	1 452
Innbetalt egenkapitaltilskudd	826			826
Sum transaksjoner med eierne	826			826
Egenkapital 31.12.2021	19 654	5 681	16 325	41 661

2020 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko-utjevningfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 01.01.2020	16 540	5 540	15 238	37 318
Resultat før andre inntekter og kostnader	611	-136	609	1 085
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger			-49	-49
Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden			-39	-39
Justering av forsikringsforpliktelsene			12	12
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			12	12
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-63	-63
Totalresultat	611	-136	546	1 021
Innbetalt egenkapitaltilskudd	1 043			1 043
Sum transaksjoner med eierne	1 043			1 043
Egenkapital 31.12.2020	18 194	5 404	15 784	39 382

Kontantstrømoppstilling

Kommunal Landspensjonskasse

MILLIONER KRONER	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2021 -30.09.2021	01.01.2021 -30.06.2021	01.01.2021 -31.03.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-346	-424	778	271	2 885
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter ¹	-275	-211	-142	-69	-324
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet ²	716	695	-312	-302	-2 802
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	95	61	323	-100	-241
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	659	659	659	659	900
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	755	720	983	560	659

¹ Utbetaling ved kjøp av driftsmidler.

² Netto innbetaling av egenkapitaltilskudd, opptak og nedbetaling av gjeld.

Noter til regnskapet

Kommunal Landspensjonskasse

Note 1 Regnskapsprinsipper og -estimer

Regnskapsprinsipper

Regnskapet i denne delårsrapporten viser delårsregnskapet for Kommunal Landspensjonskasse (KLP), for perioden 01.01.2021 – 31.12.2021. Regnskapet er ikke revidert.

Delårsregnskapet er avlagt etter Forskrift av 18. desember 2015 nr. 1824: Forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak (årsregnskapsforskriften) og IAS 34 Delårsrapportering. Delårsregnskapet er utarbeidet etter samme prinsipper som årsregnskapet for 2020 med mindre annet er oppgitt.

Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves av et fullstendig årsregnskap, og denne delårsrapporten bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2020. Foretakets årsrapport er tilgjengelig på klp.no.

Regnskapsestimer

Ved utarbeidelse av delårsregnskapet har ledelsen utøvet skjønn og benyttet estimer og forutsetninger som påvirker regnskapstallene. Faktiske tall kan derfor avvike fra benyttede estimer.

KLP følger løpende opp risiko knyttet til uførhet og om det er behov for å styrke uføreavsetningene. Ved fastsettelsen av forutsetninger for uførhet benyttes erfaringsdata til og med 2020 inkludert marginer som tar høyde for usikkerhet knyttet til Covid-19. Det er ikke foretatt uføreavsetninger knyttet til Covid-19 utover dette.

En mulig virkning av Covid-19 er lavere sysselsetting, nedgangstider og stigende uførhet i samfunnet som følge av dette. KLP vurderer denne risikoen som lavere for offentlig sektor.

Norsk Regnskapsstiftelse publiserte i januar oppdaterte veiledende forutsetninger for pensjonsforpliktelser. I forhold til forutsetningene benyttet per 31.12.2020 er diskonteringsrenten for foretaksobligasjoner endret fra 1,7 % til 1,9 %. Samtidig er lønnsveksten endret fra 2,25 % til 2,50 %, folketrygdens grunnbeløp (G) endret fra 2,0 % til 2,5 % og pensjonsregulering er endret fra 1,24 % til 1,74 %. Samlet sett gir disse endringene en reduksjon i balanseførte pensjonsforpliktelser for KLP med 48 millioner kroner per 31.12.2021.

Note 2 Verdiendring eiendomsinvesteringer

Porteføljen av investeringseiendommer inklusive investeringseiendommer eid via datterforetak er verdivurdert per 31.12.2021.

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Verdiregulering inkludert valutaendringer	2 202	1 928	3 984	4 033
Valutasikring	443	639	1 382	-1 500
Netto verdiregulering inkludert valutasikring	2 645	2 567	5 366	2 533

Note 3 Premieinntekter for egen regning

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Forfalte premier, brutto	8 998	8 017	50 161	34 252
Overføring av premiereserve fra andre	0	4	0	2 850
Sum premieinntekter for egen regning	8 998	8 021	50 161	37 102

Note 4 Erstatninger

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Utbetalte erstatninger	5 748	5 359	22 092	20 704
Overføring av premiereserve til andre	0	-11	8 346	7 656
Sum erstatninger	5 748	5 347	30 438	28 360

Note 5 Forsikringsrelaterte driftskostnader

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Personalkostnader	217	204	735	691
Avskrivninger og nedskrivninger	123	49	270	179
Andre driftskostnader	141	95	366	302
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	481	347	1 372	1 172

Note 6 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser

For informasjon vedrørende prising av finansielle eiendeler og forpliktelser henvises det til note 9 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser i konsernregnskapet.

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST								
INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL								
Norske hold til forfall obligasjoner	488	558	3 454	3 789	2	2	3 944	4 350
Opptjente ikke forfalte renter	19	19	98	98	0	0	117	117
Utenlandske hold til forfall obligasjoner	6 191	6 405	15 426	16 581	38	42	21 654	23 029
Opptjente ikke forfalte renter	37	37	208	208	1	1	246	246
Sum investeringer som holdes til forfall	6 735	7 019	19 185	20 677	41	45	25 961	27 741
OBLIGASJONER								
Norske obligasjonslån	4 830	4 879	49 370	50 187	212	216	54 412	55 282
Opptjente ikke forfalte renter	61	61	676	676	3	3	740	740
Utenlandske obligasjonslån	7 728	7 945	110 489	114 061	490	505	118 706	122 511
Opptjente ikke forfalte renter	103	103	1 716	1 716	8	8	1 826	1 826
Sum obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	12 722	12 988	162 250	166 639	713	732	175 684	180 359
ØVRIG UTLÅN OG FORDRINGER								
Pantelån	0	0	2 978	2 982	0	0	2 978	2 982
Lån med offentlig garanti	0	0	68 536	68 679	0	0	68 536	68 679
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	0	0	6 389	6 389	0	0	6 389	6 389
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	270	270	0	0	270	270
Sum øvrige utlån og fordringer	0	0	78 172	78 319	0	0	78 172	78 319
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	19 456	20 007	259 608	265 636	753	776	279 817	286 420

FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
EGENKAPITALINSTRUMENTER								
Norske aksjer	8	8	9 571	9 571	0	0	9 579	9 579
Utenlandske aksjer	0	0	43 771	43 771	0	0	43 771	43 771
Sum aksjer	8	8	53 342	53 342	0	0	53 350	53 350
Eiendomsfond	0	0	7 071	7 071	0	0	7 071	7 071
Norske aksjefond	0	0	96 227	96 227	740	740	96 967	96 967
Utenlandske aksjefond	0	0	29 154	29 154	0	0	29 154	29 154
Sum aksjefondsandeler	0	0	132 453	132 453	740	740	133 193	133 193
Norske alternative investeringer	0	0	1 884	1 884	9	9	1 892	1 892
Utenlandske alternative investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum alternative investeringer	0	0	1 884	1 884	9	9	1 892	1 892
Sum aksjer og andeler	8	8	187 679	187 679	749	749	188 435	188 435
GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI								
Norske obligasjoner	6 101	6 101	28 982	28 982	0	0	35 083	35 083
Utenlandske obligasjoner	691	691	17 913	17 913	0	0	18 604	18 604
Opptjente ikke forfalte renter	30	30	323	323	0	0	353	353
Norske obligasjonsfond	2 983	2 983	26 888	26 888	298	298	30 169	30 169
Utenlandske obligasjonsfond	0	0	30 858	30 858	0	0	30 858	30 858
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	0	0	0	0	0	0
Norske sertifikater	475	475	3 986	3 986	0	0	4 461	4 461
Utenlandske sertifikater	0	0	405	405	0	0	405	405

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Opptjente ikke forfalte renter	1	1	3	3	0	0	4	4
Sum rentebærende verdipapirer	10 280	10 280	109 357	109 357	298	298	119 935	119 935
Norske utlån og fordringer	1 033	1 033	7 428	7 428	18	18	8 479	8 479
Utenlandske utlån og fordringer	254	254	4 964	4 964	56	56	5 274	5 274
Sum utlån og fordringer	1 287	1 287	12 393	12 393	74	74	13 753	13 753
DERIVATER								
Renteswapper	615	615	103	103	0	0	718	718
Aksjeopsjon	0	0	279	279	0	0	279	279
Valutaterminer	31	31	1 479	1 479	6	6	1 516	1 516
Sum finansielle derivater klassifisert som eiendeler	646	646	1 862	1 862	6	6	2 513	2 513
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER								
Andre finansielle eiendeler	0	0	695	695	0	0	695	695
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	12 221	12 221	311 984	311 984	1 126	1 126	325 331	325 331
FORPLIKTELSE								
DERIVATER								
Renteswapper	0	0	364	364	0	0	364	364
Valutaterminer	0	0	1 646	1 646	4	4	1 650	1 650
Sum finansielle derivater klassifisert som gjeld	0	0	2 010	2 010	4	4	2 014	2 014

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL								
Ansvarlig lånekapital	3 000	3 310	0	0	0	0	3 000	3 310
Fondsobligasjonslån	1 604	1 586	0	0	0	0	1 604	1 586
Sum ansvarlig lånekapital mv.	4 604	4 895	0	0	0	0	4 604	4 895
FORPLIKTELSER TIL KREDITTINSTITUSJONER								
Norske call money ¹	0	0	85	85	3	3	87	87
Utenlandske call money ¹	734	734	818	818	12	12	1 564	1 564
Sum forpliktelser til kredittinstitusjoner	734	734	902	902	15	15	1 651	1 651

¹ Call money er sikkerhetsstillelse for blant annet betalt/mottatt margin i forbindelse med derivater.

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST								
INVESTERINGER SOM HOLDES TIL FORFALL								
Norske hold til forfall obligasjoner	543	644	4 445	5 000	11	11	5 000	5 655
Opptjente ikke forfalte renter	19	19	101	101	0	0	120	120
Utenlandske hold til forfall obligasjoner	6 547	6 923	16 993	18 918	38	44	23 578	25 884
Opptjente ikke forfalte renter	41	41	223	223	1	1	264	264
Sum investeringer som holdes til forfall	7 149	7 626	21 763	24 242	50	56	28 962	31 924
OBLIGASJONER								
Norske obligasjonslån	4 337	4 567	46 054	49 088	191	204	50 582	53 860
Opptjente ikke forfalte renter	60	60	725	725	3	3	788	788
Utenlandske obligasjonslån	7 366	7 880	101 144	109 202	468	503	108 979	117 585
Opptjente ikke forfalte renter	100	100	1 702	1 702	8	8	1 810	1 810
Sum obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	11 863	12 607	149 626	160 718	671	719	162 159	174 043
ØVRIG UTLÅN OG FORDRINGER								
Pantelån	0	0	3 191	3 243	0	0	3 191	3 243
Lån med offentlig garanti	0	0	64 088	65 304	0	0	64 088	65 304
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	0	0	9 864	9 864	0	0	9 864	9 864
Opptjente ikke forfalte renter	0	0	280	280	0	0	280	280
Sum øvrige utlån og fordringer	0	0	77 424	78 691	0	0	77 424	78 691
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	19 012	20 233	248 813	263 650	720	775	268 546	284 658

FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
EGENKAPITALINSTRUMENTER								
Norske aksjer	7	7	6 581	6 581	0	0	6 588	6 588
Utenlandske aksjer	0	0	26 548	26 548	0	0	26 548	26 548
Sum aksjer	7	7	33 129	33 129	0	0	33 136	33 136
Eiendomsfond	0	0	4 031	4 031	0	0	4 031	4 031
Norske aksjefond	0	0	72 440	72 440	580	580	73 021	73 021
Utenlandske aksjefond	0	0	17 818	17 818	0	0	17 818	17 818
Sum aksjefondsandeler	0	0	94 290	94 290	580	580	94 870	94 870
Norske alternative investeringer	0	0	1 709	1 709	8	8	1 717	1 717
Utenlandske alternative investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum alternative investeringer	0	0	1 710	1 710	8	8	1 718	1 718
Sum aksjer og andeler	7	7	129 128	129 128	588	588	129 724	129 724
GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI								
Norske obligasjoner	6 604	6 604	30 995	30 995	0	0	37 600	37 600
Utenlandske obligasjoner	429	429	18 703	18 703	0	0	19 131	19 131
Opptjente ikke forfalte renter	28	28	368	368	0	0	396	396
Norske obligasjonsfond	2 632	2 632	36 415	36 415	337	337	39 384	39 384
Utenlandske obligasjonsfond	0	0	28 828	28 828	0	0	28 828	28 828
Norske sertifikater	530	530	2 255	2 255	0	0	2 785	2 785
Utenlandske sertifikater	0	0	549	549	0	0	549	549

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Opptjente ikke forfalte renter	2	2	5	5	0	0	7	7
Sum rentebærende verdipapirer	10 226	10 226	118 119	118 119	337	337	128 681	128 681
Norske utlån og fordringer	570	570	15 446	15 446	27	27	16 043	16 043
Utenlandske utlån og fordringer	1 129	1 129	5 530	5 530	67	67	6 726	6 726
Sum utlån og fordringer	1 700	1 700	20 977	20 977	93	93	22 770	22 770
DERIVATER								
Renteswapper	775	775	1 018	1 018	0	0	1 792	1 792
Aksjeopsjon	0	0	219	219	0	0	219	219
Valutaterminer	109	109	4 706	4 706	16	16	4 831	4 831
Sum finansielle derivater klassifisert som eiendeler	884	884	5 943	5 943	16	16	6 843	6 843
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER								
Andre finansielle eiendeler	0	0	2 543	2 543	0	0	2 543	2 543
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	12 816	12 816	276 710	276 710	1 034	1 034	290 560	290 560
FORPLIKTELSER								
DERIVATER								
Renteswapper	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutaterminer	0	0	326	326	1	1	327	327
Sum finansielle derivater klassifisert som gjeld	0	0	326	326	1	1	327	327

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL								
Ansvarlig lånekapital	3 135	3 561	0	0	0	0	3 135	3 561
Fondsobligasjonslån	1 764	1 592	0	0	0	0	1 764	1 592
Sum ansvarlig lånekapital mv.	4 898	5 152	0	0	0	0	4 898	5 152
FORPLIKTELSER TIL KREDITTINSTITUSJONER								
Norske call money ¹	0	0	2 504	2 504	3	3	2 507	2 507
Utenlandske call money ¹	923	923	2 412	2 412	17	17	3 352	3 352
Sum forpliktelser til kredittinstitusjoner	923	923	4 917	4 917	19	19	5 859	5 859

¹ Call money er sikkerhetsstillelse for blant annet betalt/mottatt margin i forbindelse med derivater.

Note 7 Virkelig verdi hierarki

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
<i>Sertifikater</i>	0	475	0	475
<i>Obligasjoner</i>	29	6 793	0	6 822
<i>Obligasjonsfond</i>	2 983	0	0	2 983
Rentebærende verdipapirer	3 012	7 269	0	10 280
Utlån og fordringer	338	949	0	1 287
<i>Aksjer</i>	0	0	8	8
Aksjer og andeler	0	0	8	8
Finansielle derivater	0	646	0	646
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0
Sum selskapsporteføljen	3 350	8 864	8	12 221
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
<i>Sertifikater</i>	1 523	2 872	0	4 394
<i>Obligasjoner</i>	21 634	25 583	0	47 217
<i>Obligasjonsfond</i>	42 676	8 842	6 227	57 745
Rentebærende verdipapirer	65 833	37 296	6 227	109 357
Utlån og fordringer	12 076	317	0	12 393
<i>Aksjer</i>	49 694	927	2 721	53 342
<i>Aksjefond</i>	97 369	0	50	97 419
<i>Eiendomsfond</i>	0	1 133	5 938	7 071
<i>Spesialfond</i>	0	1 884	0	1 884
<i>Private Equity</i>	0	0	27 962	27 962
Aksjer og andeler	147 064	3 944	36 671	187 679
Finansielle derivater	0	1 862	0	1 862
Andre finansielle eiendeler	0	695	0	695
Sum kollektivporteføljen	224 972	44 114	42 899	311 984
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
<i>Obligasjonsfond</i>	292	7	0	298
Rentebærende verdipapirer	292	7	0	298
Utlån og fordringer	74	0	0	74
<i>Aksjefond</i>	740	0	0	740
<i>Spesialfond</i>	0	9	0	9
Aksjer og andeler	740	9	0	749
Finansielle derivater	0	6	0	6
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0
Sum investeringsvalgporteføljen	1 105	21	0	1 126

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	229 427	52 998	42 906	325 331
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Investeringseiendom	0	0	1 004	1 004
Sum investeringseiendom	0	0	1 004	1 004
FORPLIKTELSER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	734	0	0	734
Sum selskapsporteføljen	734	0	0	734
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	2 010	0	2 010
Gjeld til kredittinstitusjoner	902	0	0	902
Sum kollektivporteføljen	902	2 010	0	2 912
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	4	0	4
Gjeld til kredittinstitusjoner	15	0	0	15
Sum investeringsvalgporteføljen	15	4	0	19
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	1 651	2 014	0	3 665

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
<i>Sertifikater</i>	0	533	0	533
<i>Obligasjoner</i>	0	7 061	0	7 061
<i>Obligasjonsfond</i>	2 632	0	0	2 632
Rentebærende verdipapirer	2 632	7 594	0	10 226
Utlån og fordringer	1 464	236	0	1 700
<i>Aksjer</i>	0	0	7	7
Aksjer og andeler	0	0	7	7
Finansielle derivater	0	884	0	884
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0
Sum selskapsporteføljen	4 096	8 713	7	12 816
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
<i>Sertifikater</i>	549	2 260	0	2 809
<i>Obligasjoner</i>	16 038	34 028	0	50 066
<i>Obligasjonsfond</i>	52 460	8 534	4 250	65 243
Rentebærende verdipapirer	69 047	44 822	4 250	118 119

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Utlån og fordringer	20 662	315	0	20 977
<i>Aksjer</i>	30 258	326	2 545	33 129
<i>Aksjefond</i>	74 016	0	55	74 070
<i>Eiendomsfond</i>	0	1 157	2 874	4 031
<i>Spesialfond</i>	0	1 710	0	1 710
<i>Private Equity</i>	0	0	16 188	16 188
Aksjer og andeler	104 274	3 193	21 662	129 128
Finansielle derivater	0	5 943	0	5 943
Andre finansielle eiendeler	0	2 543	0	2 543
Sum kollektivporteføljen	193 983	56 816	25 911	276 710
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
<i>Obligasjonsfond</i>	330	7	0	337
Rentebærende verdipapirer	330	7	0	337
Utlån og fordringer	93	0	0	93
<i>Aksjefond</i>	580	0	0	580
<i>Spesialfond</i>	0	8	0	8
Aksjer og andeler	580	8	0	588
Finansielle derivater	0	16	0	16
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0
Sum investeringsvalgporteføljen	1 004	30	0	1 034
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	199 083	65 559	25 918	290 560
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Investeringseiendom	0	0	1 017	1 017
Sum investeringseiendom	0	0	1 017	1 017
FORPLIKTELSER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI				
SELSKAPSPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	923	0	0	923
Sum selskapsporteføljen	923	0	0	923
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	326	0	326
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 917	0	0	4 917
Sum kollektivporteføljen	4 917	326	0	5 242
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN				
Finansielle derivater	0	1	0	1
Gjeld til kredittinstitusjoner	19	0	0	19
Sum investeringsvalgporteføljen	19	1	0	21
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	5 859	327	0	6 186

Endringer i nivå 3 aksjer, unoterte SELSKAPSPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
Inngående balanse 01.01.	7	5
Solgt	0	0
Kjøpt	0	0
Urealiserte endringer	1	1
Utgående balanse 31.12.	8	7
Realisert gevinst / tap	0	0

Endringer i nivå 3 aksjer, unoterte KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
Inngående balanse 01.01.	2 545	2 170
Solgt	0	-23
Kjøpt	15	377
Urealiserte endringer	161	22
Utgående balanse 31.12.	2 721	2 545
Realisert gevinst / tap	0	0

Endringer i nivå 3 aksjefond, unoterte KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
Inngående balanse 01.01.	55	54
Solgt	0	0
Kjøpt	0	0
Urealiserte endringer	-5	1
Utgående balanse 31.12.	50	55
Realisert gevinst / tap	0	0

Endringer i nivå 3, Private Equity og eiendomsfond KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
Inngående balanse 01.01.	23 312	14 888
Solgt	-4 551	-1 740
Kjøpt	13 793	8 341
Urealiserte endringer	7 574	302
Utgående balanse 31.12.	40 127	23 312
Realisert gevinst / tap	2 236	636

Endringer i nivå 3, Investeringseiendom SELSKAPSPORTEFØLJEN	Bokført verdi 31.12.2021	Bokført verdi 31.12.2020
Inngående balanse 01.01.	1 017	955
Solgt	0	0
Kjøpt	0	0
Urealiserte endringer	40	85
Annet	-53	-23
Utgående balanse 31.12.	1 004	1 017
Realisert gevinst / tap	0	0
Sum nivå 3	43 911	26 935

Beløpene i nivåfordelingen finner man igjen i balansen, under de ulike porteføljenes fordeling av finansielle instrumenter til virkelig verdi og investeringseiendommer. Urealiserte endringer reflekteres på linjen «Verdiendringer på investeringer» i resultatet i de ulike porteføljene.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

Nivå 2:

Instrumenter i dette nivået anses ikke å ha et aktivt marked. Virkelig verdi hentes fra observerbare markedsdata; dette inkluderer hovedsakelig priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner. For mer informasjon vedrørende prising av nivå 2 instrumenter henvises det til note 9 i konsernet for de ulike klassene som ligger i dette nivået.

Nivå 3:

Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdata eller omsettes på markeder som anses som inaktivt. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger, hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos KLP er unoterte aksjer og private equity investeringer. For mer informasjon vedrørende prising av nivå 3 instrumenter henvises det til note 9 i konsernet for de ulike klassene som ligger i dette nivået.

Verdsettelse rundt poster i de ulike nivåene er beskrevet i note 9 i konsernet, for beskrivelse av prising på investeringseiendom henvises det til årsrapporten.

I note 6 opplyses det om virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Den nivåbaserte fordelingen for disse postene vil være som følger: eiendeler klassifisert som hold til forfall vil inngå i nivå 1, utlån, og lån og fordringer vil inngå i nivå 2. Forpliktelser, målt til amortisert kost, vil være fordelt på følgende vis; ansvarlige lån fordelt i nivå 1 og i nivå 2, fondsobligasjonslånet vil vært fordelt i nivå 2, gjeld til kredittinstitusjoner vil vært fordelt i nivå 1. For informasjon vedrørende prising av disse rentepapirene henvises det til note 9 i konsernet.

På verdipapirene som inngår i nivå 3 er det ikke blitt gjort en sensitivitetsanalyse, en endring i variablene til prisingen er rent informasjonsmessig vurdert til å gi lite merverdi utover det som allerede er oppgitt i noten. For sensitivitetsanalyse for investeringseiendom henvises det til årsrapporten. På generelt grunnlag vil en endring i prisingen på 5 % gi en endring i verdien på 2 196 millioner kroner per 31.12.2021 på eiendelene i nivå 3.

Hva gjelder flytting av papirer mellom nivåene er det lagt grenser på antall handelsdager og omsetningsmengde på aksjer for å skille nivå 1 og nivå 2. De generelle prinsippene rundt nivåfordeling går hovedsakelig på om eiendelen eller forpliktelsen er notert eller ikke, og om noteringen kan angis å være i et aktivt marked. For aksjer er det et ytterligere skille på handelsdager og omsetningsmengde som skiller ut noterte papirer som ikke inngår i aktivt marked. Ved flytting mellom nivåene tas det utgangspunkt i verdiene ved slutten av rapporteringsperioden.

I 4. kvartal ble det flyttet aksjer for 148 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 2, for 7 millioner fra nivå 1 til nivå 3 og for 60 millioner fra nivå 2 til nivå 1. Flyttingene skyldes endring i likviditet. Det er ingen flyttinger utover dette i KLP.

Note 8 Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør

31.12.2021 MILLIONER KRONER	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balansført verdi	Finansielle instrumenter	Relaterte beløp som ikke er presentert netto		Netto beløp
					Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	
EIENDELER							
Finansielle derivater	2 513	0	2 513	-1 485	-1 640	-79	310
Sum	2 513	0	2 513	-1 485	-1 640	-79	310
PORTEFØLJEFORDELTE EIENDELER							
Sum eiendeler kollektivporteføljen	1 862	0	1 862	-1 484	-901	-79	279
Sum eiendeler selskapsporteføljen	646	0	646	0	-734	0	27
Sum eiendeler investeringsvalgporteføljen	6	0	6	-2	-5	0	4
Sum	2 513	0	2 513	-1 485	-1 640	-79	310
GJELD							
Finansielle derivater	2 014	0	2 014	-1 485	-21	-330	222
Sum	2 014	0	2 014	-1 485	-21	-330	222
PORTEFØLJEFORDELT GJELD							
Sum gjeld kollektivporteføljen	2 010	0	2 010	-1 484	-18	-330	220
Sum gjeld selskapsporteføljen	0	0	0	0	0	0	0
Sum gjeld investeringsvalgporteføljen	4	0	4	-2	-3	0	3
Sum	2 014	0	2 014	-1 485	-21	-330	222

31.12.2020 MILLIONER KRONER	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Brutto eiendeler/gjeld som er presentert netto	Balansført verdi	Finansielle instrumenter	Relaterte beløp som ikke er presentert netto		Netto beløp
					Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	
EIENDELER							
Finansielle derivater	6 843	0	6 843	-326	-5 795	0	1 089
Sum	6 843	0	6 843	-326	-5 795	0	1 089
PORTEFØLJEFORDELTE EIENDELER							
Sum eiendeler kollektivporteføljen	5 943	0	5 943	-326	-4 860	0	970
Sum eiendeler selskapsporteføljen	884	0	884	0	-923	0	106
Sum eiendeler investeringsvalgporteføljen	16	0	16	0	-12	0	12
Sum	6 843	0	6 843	-326	-5 795	0	1 089
GJELD							
Finansielle derivater	327	0	327	-326	-3	0	0
Sum	327	0	327	-326	-3	0	0
PORTEFØLJEFORDELTE GJELD							
Sum gjeld kollektivporteføljen	326	0	326	-326	0	0	0
Sum gjeld selskapsporteføljen	0	0	0	0	0	0	0
Sum gjeld investeringsvalgporteføljen	1	0	1	0	-3	0	0
Sum	327	0	327	-326	-3	0	0

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av nettingavtaler i KLP; hvilke muligheter KLP har for å motregne bilaterale avtaler mot andre motparter dersom disse skulle gå konkurs, og beløpet som gjenstår om alle slike nettingavtaler materialiseres. Notene viser derivatposisjoner i balansen, samt en ytterligere tabell med tilsvarende informasjon sortert på de ulike porteføljene i selskapet.

Note 9 **Forpliktelser**

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
Kortsiktig gjeld verdipapirhandel	367	2 258
Forskuddstrekk pensjonsordning	491	447
Leverandørgjeld	10	4
Derivater	2 014	327
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 651	5 859
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	699	576
Øvrige forpliktelser	30	34
Sum forpliktelser	5 261	9 506

Note 10 **Kapitalkrav**

I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For eiendeler som har en annen verdi i regnskapet legges derfor mer-/mindreverdiene til. For KLPs forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på aktuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen, samt fondsobligasjonslånet. Kapitalgruppe 2 består av ansvarlige lån og ikke-innbetalt supplerende kapital. Finanstilsynet har godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes med som supplerende kapital med et beløp tilsvarende 2,5 % av foretakets premiereserve. Kapital som kan medregnes i kapitalgruppe 2 er begrenset oppad til 50 % av kapitalkravet.

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er foretakets solvensgrad 290 % som er godt over foretakets mål om minst 150 %. Med det midlertidige fradraget er solvensgraden 317 %.

	31.12.2021	31.12.2020
SOLVENSGRAD ¹	290 %	282 %
MILLIARDER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
FORENKLET SOLVENS II BALANSE		
Eiendeler, bokført	706	652
Merverdier HTF/lån og fordringer	7	16
Merverdier øvrige utlån	0	0
Øvrige mer/mindreverdier	0	0
Utsatt skattefordel	0	0
Sum eiendeler etter solvens II	713	668
MILLIARDER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
FORENKLET SOLVENS II BALANSE		
Beste estimat	645	596
Risikomargin	14	14
Ansvarlige lån/fondsobligasjonslån	5	5
Andre forpliktelser	13	18
Utsatt skatteforpliktelse	1	1
Sum forpliktelser etter solvens II	677	634
Eiendeler minus forpliktelser	36	33
- Utsatt skattefordel	0	0
+ Fondsobligasjonslån	2	2
Basiskapital - kapitalgruppe 1	37	36
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 1	37	36
Ansvarlige lån	3	4
Basiskapital - kapitalgruppe 2	3	4
Supplerende kapital	12	11
Supplerende kapital - kapitalgruppe 2	12	11
Fradrag for maks. kapital i gruppe 2	-8	-7
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 2	8	8
Utsatt skattefordel	0	0
Tellende ansvarlig kapital - kapitalgruppe 3	0	0
Tellende ansvarlig kapital under Solvens II	45	43
Markedsrisiko	7	7
Diversifisering markedsrisiko	-2	-2
Motpartsrisiko	0	0
Forsikringsrisiko	14	14

	31.12.2021	31.12.2020
Diversifisering forsikringsrisiko	-3	-3
Diversifisering generelt	-3	-3
Operasjonell risiko	3	3
Tapsabsorberende evne til utsatt skatt	-1	-1
Solvenskapalkrav (SCR)	15	15
Det lineære minstekapitalkravet (MCR_lineær)	7	8
Minimum	4	4
Maksimum	7	7
Minstekapitalkravet (MCR)	7	7
Solvensgrad ¹	290 %	282 %

¹ Endelig beregning av solvensgrad per 31.12.2020 gir en solvensgrad på 282 %. Dette er en reduksjon på 4 % mot tidligere rapportert.

Note 11 **Leieavtaler**

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
BRUKSRETTEIENDELER	EIENDOM	
Inngående balanse 01.01.	1 081	204
Tilgang	0	981
Avskrivninger	-108	-104
Utgående balanse 31.12.	973	1 081

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
LEIEFORPLIKTELSE	EIENDOM	
Inngående balanse 01.01.	1 099	210
Tilgang	0	981
Avdrag	-88	-92
Utgående balanse 31.12.	1 012	1 099

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4.kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
	EIENDOM			
Rentekostnader leieforpliktelse	6	7	26	17
Rentekostnader leieforpliktelse	6	7	26	17

Note 12 Pensjonsforpliktelser

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
Balanseført netto forpliktelse 01.01.	594	508
Resultatført pensjonskostnad	110	95
Resultatført finanskostnad	12	15
Aktuarielle gevinster og tap	-48	49
Innbetalt premie/tilskudd	-116	-71
Balanseført netto forpliktelse 31.12.	553	594

FORUTSETNINGER	31.12.2021	31.12.2020
Diskonteringsrente	1,90 %	1,70 %
Lønnsvekst	2,75 %	2,25 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	2,50 %	2,00 %
Pensjonsregulering	1,73 %	1,24 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %

Effekten av endringer i forutsetningene er en reduksjon av forpliktelsen med 48 millioner kroner per 31.12.2021. Endringen er ført under "Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet".

Note 13 **Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen**

MILLIONER KRONER	4. kvartal 2021	4. kvartal 2020	01.01.2021 -31.12.2021	01.01.2020 -31.12.2020
Rentekostnader ansvarlig lån	31	31	124	212
Underkurs ansvarlig lån	0	0	0	343
Rentekostnader fondsobligasjonslån	16	15	64	67
Øvrige kostnader knyttet til selskapsporteføljen	18	41	84	91
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	66	86	272	712

Note 14 **Premiereserve**

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
Premiereserve mv. 01.01.	456 055	459 343
Netto frigjorte reserver som følge av endringer i offentlig tjenestepensjon 1. januar 2020	0	-22 081
Andre endringer	29 803	18 794
Premiereserve mv. 31.12.	485 858	456 055

MILLIONER KRONER	31.12.2021	31.12.2020
Pensjonskapital mv. 01.01.	1 478	2 064
Netto frigjorte reserver som følge av endringer i offentlig tjenestepensjon 1. januar 2020	0	-63
Andre endringer ¹	74	-523
Pensjonskapital mv. 31.12.	1 552	1 478

¹ Andre endringer i 2020 er negativ grunnet flytting fra investeringsvalgporteføljen til kollektivporteføljen.

Note 15 **Hendelser etter rapporteringsperioden**

Endring av disponeringer i årsregnskapet for 2020

Det har gjennom 2021 pågått en dialog med Finanstilsynet for å avklare enkelte disponeringer som ble gjennomført i årsregnskapet for 2020. Dialogen har fortsatt inn i 2022, og kort tid før avleggelsen av kvartalsregnskapet etter 4. kvartal ble det avklart at KLP vil endre deler av disponeringene av 2020 - resultatet i forbindelse med avleggelsen av årsregnskapet for 2021. Endringene er ikke innarbeidet i kvartalsregnskapet som avlegges etter 4. kvartal 2021, men konsekvensene for de ulike regnskapspostene er vist i oppstillingen nedenfor. Den endrede disponeringen er ikke endelig avklart med Finanstilsynet, og kan bli ytterligere endret.

MILLIONER KRONER	Kvartalsregnskap etter 4. kvartal 2021	Foreløpig årsregnskap 2021	Endring
RESULTATREGNSKAP			
Endring i premiereserve mv., brutto	-29 861	-28 731	1 130
Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv. - kontraktsfastsatte	-684	-3 120	-2 436
Endring i pensjonskapital mv.	-74	-71	3
Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv. -særskilt investeringsvalgportefølje	-7	-14	-7
Resultat av teknisk regnskap	569	-742	-1 311
Skattekostnader	-202	125	328
Resultat før andre inntekter og kostnader	1 396	413	-983
Totalresultat	1 452	469	-983
BALANSE			
Egenkapital			
Annen innskutt egenkapital	19 654	19 831	177
Risikoutjevningfond	5 681	4 370	-1 311
Annen opptjent egenkapital	16 325	16 476	151
Forsikringsforpliktelser kontraktsfastsatte:			
Premiereserve m.v - kontraktsfastsatte forpliktelser	485 858	484 728	-1 130
Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	38 333	40 769	2 436
Forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje:			
Pensjonskapital m.v	1 552	1 549	-3
Premiefond m.v	492	499	7
Andre forpliktelser			
Forpliktelser ved periodeskatt	587	259	-328